

HYVÄN SUOMALAISEN RUOAN LÄHTEILLÄ

ATRIA TUOTTAJAT

3/2021

”Yhtäjaksoisesti
kuivataan, jotta
kuivuri pysyy
mukana”

VIKKO SIMILÄN TILALLA

15

14

Siipikarjatehtaan
rakentaminen
etenee

30

Ennätyssonnien
kasvattajilta
hienoa työtä

38

Ajankohtaisia
huomioita
lihamarkkinasta

Terveyttä ja hyvinvointia

HYVÄN ELÄMÄN keskeisiä asioita on hyvä terveys. Se koskee ihmisiä, eläimiä ja myös kasveja. Terveys on merkitykseltään yksi laaja-alaisimpia kokonaisuuksia, ja se on koko ihmiskunnan elämisen perusta. Hyvä terveys taas tuottaa hyvinvointia, mikä näkyy yksilötason elinvoimana. Olipa sitten kyseessä kasvi, eläin tai ihminen, terveyden merkitys on yhtä tärkeä. Arkisessa elämässä terveyttä pohdiskellaan usein yksilön ja ihmisen näkökulmasta. Kun ihmisiltä kysytään ”eläkkeellejääntihaastattelussa”, mitä toivoo tulevaisuudelta, vakiovastaus on hyvä terveys. Terveyttä osataan arvostaa ja se koetaan oman elämän keskeiseksi hyvinvoinnin perustaksi. Kuitenkaan hyvän terveyden eteen ei aina olla valmiita tekemään riittävästi työtä. Se on yksi syy siihen, että vanhemmiten ihmisten terveydessä on suuria eroja. Elämäntavoilla on iso merkitys terveyteen ja hyvinvointiin.

KORONAVIRUS JA sen aiheuttama muutos koko maapallon ihmisten arkeen on karu muistutus siitä, että terveyttämme on syytä vaalia globaalisti ja että sen merkitystä ei voi koskaan vähätellä. Kasvien ja eläinten terveyttä on helpompi tarkastella fyysisenä hyvinvointina. Meidän ihmisten kannalta vähintään yhtä tärkeää on myös henkinen terveys. Nykyisessä hektisessä elämässä, missä niin työssä kuin vapaa-ajalla korostetaan jatkuvaa ja entistä parempaa suorittamista, voi henkinen terveys olla uhattuna vähintään yhtä usein kuin fyysinen terveys. Henkisen terveyden menetys voi myös johtaa myöhemmin fyysisen terveyden menetykseen, kun ei jaksaa pitää enää itsestään huolta. Sen vuoksi on tärkeää, että me jokainen jaksaisimme tarkkailla niin omaa kuin perheenjäsenten ja työkavereiden jaksamista.

TERVEYDEN MENETYKSEN ensioireet saattavat näkyä henkisen jaksamisen menettämisenä. Liian raskas työtaakka tai muu elämän taakka johtaa vähitellen uupumukseen. Ei jaksakaan enää lähteä lenkille ja kuntosalille tai muuhun virkeyttä ja hyvinvointia tuottavaan harrastukseen. Kierre saattaa syntyä monen vuoden tuloksena tai joskus hyvin nopeastikin. Ei jaksakaan enää huolehtia kunnostaan, kroppa alkaa reistailla ja ei voidakaan enää hyvin.

ATRIALAISESSA ELINTARVIKKEKESKUS terveyttä ja hyvinvointia pitää vaalia monella tavalla sekä monissa eri paikoissa. Meidän tuottajamme ovat keskeisessä roolissa, kun heidän tulee huolehtia omien peltojensa, viljelykasviensa ja eläintensä terveydestä ja hyvinvoinnista – ja sitten vähintään yhtä tärkeänä omasta terveydestään ja jaksamisestaan. Tiloilta saadaan se puhdas ja hyvä raaka-aine jalostuksen käyttöön. Kuljetuksissa, tehtaissa ja laboratorioissa varmistetaan tuotannon ammattiväen kanssa, että hyvistä raaka-aineista tuotetaan elintarvikkeita, jotka antavat kuluttajille terveyttä ja mielihyvää.

ATRIA ON tuottajineen ja kaikkine työntekijöineen suuri perhe. Sellaisen perheen terveyden vaaliminen on kokonaisuutena valtava yhteinen ponnistus. Kun vain joku osa-alue sairastaa, niin koko yhteisö kärsii. Sen vuoksi on tärkeää, että me kaikki vastuullisesti huolehdimme omasta ja kanssaihminen hyvinvoinnista. Terve ja hyvinvoiva yhteisö on mielekäs työpaikka ja se voi tuottaa hyvää terveyttä. Hyvien tuotteiden ja hienojen ruokahetkien kautta tuotamme terveyttä ja hyvinvointia koko Suomen kansalle.

Reijo Flink
Toimitusjohtaja
Atria Tuottajat, A-Rehu ja Nautasuomi

KYSYMYSPARI

8

Asiantuntijat pohtivat, miten eläimen hyvinvointi määritellään

15

VIIKKO SIMILÄN TILALLA
Juttusarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina

30

SIITOSSONNIHUUTOKAUPAN HUIPUT
Ennätyssonniien kasvattajien kova työ palkittiin

ATRIA SIKA 2022–2028

39

Toimintaympäristö muuttuu

ATRIA TUOTTAJAT 3/2021

- 2 PÄÄKIRJOITUS**
Terveyttä ja hyvinvointia
- 4 ELÄINTERVEYDEN KAUPALLISET VAIKUTUKSET**
Eläinterveys ja -hyvinvointi ovat herkkä aihe
- 10 GRAFIIKKA**
Hyvinvoivat eläimet ovat kilpailuetu
- 12 BROILEREIDEN HYVINVOINTI**
Nämä asiat puhuttavat maailmalla
- 14 UUSI SIIPIKARJATEHDAS ETENEE**
Vastuullisuusvalintoja jo rakennusvaiheessa
- 18 VILJAKATSAUS**
Kuluneen korjuukauden kuulumisia
- 19 TEEMA**
Eläinten terveys ja hyvinvointi tilojen arjessa
- 24 JUOLAVEHNÄ REHUSSA**
Harmiton vai haitallinen?
- 26 NAUTOJEN ROKOTUSOHJELMAT**
Purevatko hengitystietulehdusrokotukset?
- 27 NAUTATILOJEN KUIVIKEHUOLTO -HANKE**
Runsaasti uutta tutkimustietoa
- 28 EMOLEHMIEN MAKUUPARSIPIHATTO**
Uusi työohjeopas auttaa
- 29 TUOTTAVA EMOLEHMÄ**
Ilmoittaudu mukaan kehittämishankkeeseen
- 32 VAPAAPORSITUSHANKE**
Tuoreita tuloksia
- 34 EMAKOIDEN LÄÄKITYS**
Milloin hoitoa tarvitaan?
- 36 SIKOJEN HYVINVOINTI JA TERVEYS**
Laadukkaan tekemisen tulos
- 38 MARKKINAKATSAUS**
Ajankohtaiset nostot ja haasteet
- 40 RUOKINNAN RAJOITTAMINEN**
Vaikutukset lihakkuuteen
- 41 LEMPIRESEPTINI**
Naudan paahtopaistia lyttyperunoilla
- 42 TUOREET**
Uutta ja ajankohtaista
- 43 HENKILÖKUVASSA**
Sikatiilojen aluepäällikkö Sampo Tupila

Julkaisija: A-Tuottajat Oy **Painopaikka:** PunaMusta Oy
Päätoimittaja: Sanna Kivimäki **Toimituskunta:** Kaisa Lehtimäki, Sinikka Hassinen, Niina Immonen, Ossi Hakala-Rahko, Iida-Maria Huhtala, Teija Paavola, Marko Jokinen, Anne Rauhala ja Susanna Vehkaoja. **Suunnittelu:** BSTR **Taitto:** Kind Company
Kuvaajat: Tuukka Kiviranta, Markus Aspegren, Eero Kokko, Mikko Joona, Ilkka Koski, Mervi Turunen, Atrian arkisto

”Hattu päästä ja syvä kumarrus perhetiloille”

Eläinten terveys ja hyvinvointi on latautunut ja herkkä aihe, johon liittyy aina paljon tunnetta.

Niin tietysti pitääkin, kun kyse on elävistä eläimistä. Mutta kenellepä tunne olisi sen suurempi kuin oman perhetilan toimeentulosta ja kannattavuudesta huolehtivalle tuottajalle?

Niinpä. Tilalliselle on sanomattakin selvää, että hyvinvointi ja terveet eläimet myös kasvavat hyvin, ja hyödyntävät niille tarjotun ravinnon ja olosuhteet mahdollisimman hyvällä hyötysuhteella. Sanalla sanoen: terveet ja hyvinvointiset eläimet ovat taloudellisesti kannattavia. Mutta silti juuri suuren yleisen tunteet – jotka usein ovat lähtökohtaisesti negatiivisyytteisiä – saavat julkisuudessa palstatilaa täysin riippumatta siitä, perustuvatko ne totuudenmukaisiin näyttöihin vai internetin ihmeellisestä maailmasta tempaistuihin huhupuheisiin ja kuviin. Atria Suomen vähittäiskauppa- ja Food Service -sektoreiden myynnistä vastaava johtaja **Antti Paavilainen** on tietoinen eläinterveyteen liittyvien mielikuvien kaupallisesta painoarvosta.

–Tärkeintä on, että Atrialla me kaikki aina alkutuotannosta asti ymmärrämme, että mielikuvilla on suuri vaikutus koko ketjuun. Meidän pitää omalla toiminnallamme varmistaa, että se, mitä kerromme, on totta ja että eläintenpito kestää asiallisen tarkastelun, Paavilainen toteaa.

KEHITYSTÄ KANNATTAVALLA POHJALLA

Millaista toiminnan sitten pitää olla? Jo EU:n säädökset ja sitä tiukempi Suomen lainsäädäntö asettavat vaateet hyvälle eläintenpidolle. Mikä sitten on Atrian rooli tässä kaikessa?

– Meidän tehtävämme on miettiä yhdessä tuottajien kanssa toimintatapoja, joilla voidaan fiksulla tavalla vaalia eläinten terveyttä ja hyvinvointia, Paavilainen kiteyttää. Hän korostaa sen tär-

keyttä, että kehittäminen ja toiminnan kannattavuus ovat vahvasti balanssissa.

– Emme saa luoda uusista käytänteistä koukkuja, joiden myötä tilojen toiminta muuttuisi yrittäjille itselleen kannattamattomaksi. Myös uusien käytäntöjen kustannusvaikutukset on huomioitava, jatkaa Paavilainen. Kehityksen on toisin sanoen sovittava tilojen tekemiseen.

– Tuottajan työ vaatii tosi paljon sitoutumista. Hattu päästä ja syvä kumarrus. Kunnioitan valtavasti perhetilallisten tekemää arvokasta ja erinomaista työtä ruokatuotannon alkupäässä ja kerron siitä hyvällä mielellä eteenpäin.

OLOSUHTEET TODISTETTAVASTI KUNNOSSA

Myös asiakkaiden odotuksista eläinterveyteen ja -hyvinvointiin liittyen on hyvä olla tietoinen. Paavilainen uskoo, että

”On erityisen hienoa voida todeta asiakkaalle, että Suomessa asiat ovat hyvin ja tuottajat atrialaisilla perhetiloilla ovat huippuammattilaisia.”

vaikka Atrian asiakkaat usein tavataan luokitella kaupanalan keskusliikkeisiin, ravintola-alaan ja vientiasiakkaisiin, ei asiakasryhmien painotusten välillä ole merkittäviä eroja.

– Tärkeinä pidettävät asiat liittyvät yleensä neuvottelukumppanin henkilökohtaisiin pohdintoihin eläinten oloista, Paavilainen arvioi. Siksi tiedon lisääminen kaikesta eläinterveyteen ja -hyvinvointiin liittyvästä on plussaa.

– Meiltä valistetaan keskusliikkeiden ja ravintola-alan johtoa esimerkiksi siitä, miksi Suomessa ei Euroopassa tyyppiseen tapaan leikata porsaiden saparoita* tai typistetä kanojen nokkia, Paavilainen kertoo.

– Atrian asiakkaat arvostavat myös suuresti sitä, että heille näytetään miten perhetilamme toimivat. Showroom-vierailut, joilla tilan emäntä ja isäntä ovat olleet itsekin paikalla, ovat olleet todella onnistuneita. Asiakkaille on tärkeää myös kuulla, ettei eläimille aiheuteta tarpeetonta kärsimystä tuotantokilojen maksimoimiseksi, Paavilainen sanoo.

AVUJA JA UUSIA AVAUKSIA

Paavilainen on tyytyväinen siihen, että Atrian ketjussa on eläinten terveyteen liittyviä muitakin avuja, jotka puhuttelevat niin asiakkaita kuin kuluttajia.

– Antibiootitonta tuotantoa tai hyvin vähäistä antibioottien käyttöä arvostetaan yhä enemmän, ja sillä antibiootiresistenssi on alkanut puhuttamaan maailmallakin, Paavilainen kertoo.

Atrian antibioottivapaa sianliha ja täysin antibioottivapaa siipiketju ovat siis hieno terveys- ja kilpailuetu. Myös tilajäljitettävyyys yhä useammissa Atrian tuotteissa on yksi näistä avuista. Sitä ei kilpailijoilla juuri ole. Uutena eläinten hyvinvointia peilaavana asiana Atrialla

valmistellaan tilakohtaisen hyvinvointi-indeksin käyttöönottoa.

– Indeksissä tullaan huomioimaan muun muassa tilan bioturva-asiat ja eläinten käyttäytymiseen liittyviä asioita. Esimerkiksi eläimen suhtautuminen hoitajaansa kertoo hyvinvoinnista, Paavilainen avaa indeksin sisältöä.

Läheisessä yhteistyössä tuottajien kanssa tehtävät pilottikokeilut lisäävät puolestaan tietoa uusien käytänteiden hyvinvointi- ja terveysvaikutuksista.

TODELLISUUS KOHTAA ODOTUKSET

Tällä hetkellä Paavilainen uskoo, että Atrian asiakkaiden ja etenkin suurten toimijoiden, kuten Keskon ja SOK:n odotukset eläinten yleisestä terveydestä ja hyvinvoinnista vastaavat hyvin Atrian perhetiloilla kasvavien eläinten todellisuutta. Toisinaan kansainvälisiltä asiakkailta voi kuitenkin tulla epärealistattajakin odotuksia.

– Silloin tällöin suomalaisilta tavarantomittajilta voidaan pyytää näyttöä toimintatavoista, jotka eivät Suomen ilmastossa olisi edes mahdollisia, tai joita tiukempi lainsäädäntömme ei sallisi. Näistä asioista käydään sitten debattia, jotta saadaan faktat selville ja päästään kertomaan, kuinka täällä toimitaan, Paavilainen sanoo.

HAASTE VASTAANOTETTU

Atrian tulevaisuuden haasteet eläinten terveys- ja hyvinvointiasioissa voidaan jakaa karkeasti kahteen: Ensinnäkin pitää varmistaa, että ne asiat, joita tehdään, vievät eläinten terveyttä ja hyvinvointiasioita oikeaan suuntaan ilman mahdottomia kannattavuushaasteita. Toiseksi pitää löytää keinot, joilla viesti niistä erinomaisista asioista, joita suomalaisessa tuotantoketjussa tehdään, menee perille. Etenkin viestinnällisen haasteen mittakaava on helpompi ymmärtää, jos vertaa sitä vaikkapa kuluttajien yleisesti heikkoon tietämykseen avainlipun ja joutsenmerkin eroista. Tarvitaan siis pitkäjänteistä työtä. Paavilainen tarttuu haasteisiin positiivisesti:

– Kun kaupallisessa keskustelussa eläinten hyvinvointi nousee aiheeksi, on erityisen hienoa voida todeta asiakkaalle, että Suomessa asiat ovat hyvin ja tuottajat atrialaisilla perhetiloilla ovat huippuammattilaisia. Olen ihan varma, että perhetilalliset ovat itsekin ylpeitä arvokkaasta työstään suomalaisessa ruokatuotannossa. ■

*) Euroopan sikaloissa sikojen saparot leikataan pois, sillä stressaavassa ympäristössä siat alkavat muuten näykimään toistensa saparoita, mistä aiheutuu haavoja. Haavat tulehtuvat, mikä aloittaa tilalla lääkintäkierteen. Suomessa yhtenä sikojen terveysindikaattorina pidetään sitä, että saparo on kunnossa. Oikeanlaisissa olosuhteissa terve eläin ei koe stressiä, se voi hyvin, eikä sillä ole tarvetta toisten saparoiden näykimiseen.

Ihmisen vai eläimen kannalta oikeita asioita?

Eläinten hyvinvoinnilla perustellaan tänä päivänä monia asioita, toiveita sekä vaatimuksia. Kuitenkaan edes käsite eläinten hyvinvointi ei ole selkeä, mitä sillä tarkoitetaan ja mitä se on. Erilaisia näkemyksiä siitä, miten eläinten hyvinvointi paranee ja mitkä asiat ovat eläimille tärkeitä, on ollut mielenkiintoista seurata, eläinlääkärin näkökulmasta.

Yksi ongelma eläinten hyvinvoinnissa tuntuu usein olevan ihmisten kykenemättömyys olla asettamatta itseään eläinten tilalle. Ihmisillä on kuitenkin usein erilaiset tarpeet, joskin aivan samat perustarpeet. Nälkä, jano, pelko, kipu tai normaalin käyttäytymisen estäminen ovat sekä eläimillä että ihmisillä hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Ihminen kokee myös usein tylsyyden ja samankaltaisuuden negatiiviseksi. Usealla eläinlajilla on kuitenkin todettu, että muutokset, kuten ruokintakupin tai -paikan muutos, voivat aiheuttaa stressiä ja levottomuutta. Ihmisen virike voi olla eläimen stressi.

Eläimiä pitävillä ihmisillä on vastuu eläimestä, ja oli kyseessä sitten broileri tai nauta, jokapäiväinen vastuu ja huolenpito luo ihmisille suhteen eläimiinsä. Eläin tuskin kaipaa sen yksilöllisempää suhdetta ihmiseen. Sille tärkeämpää ovat hyvät olosuhteet ja mahdollisuus lajikumppaneiden väliseen kommunikaatioon. Parantuuko eläinten hyvinvointi, jos ihminen vaatii niiltä kanssakäymistä itsensä kanssa? Koetaan, että laumasta yksilöhoitoon tai pieneen ryhmään siirretty eläin on pelastettu. Onko tilanne eläimen kannalta tämä vai onko kyse ihmisen kokemasta merkityksellisyyden tunteesta?

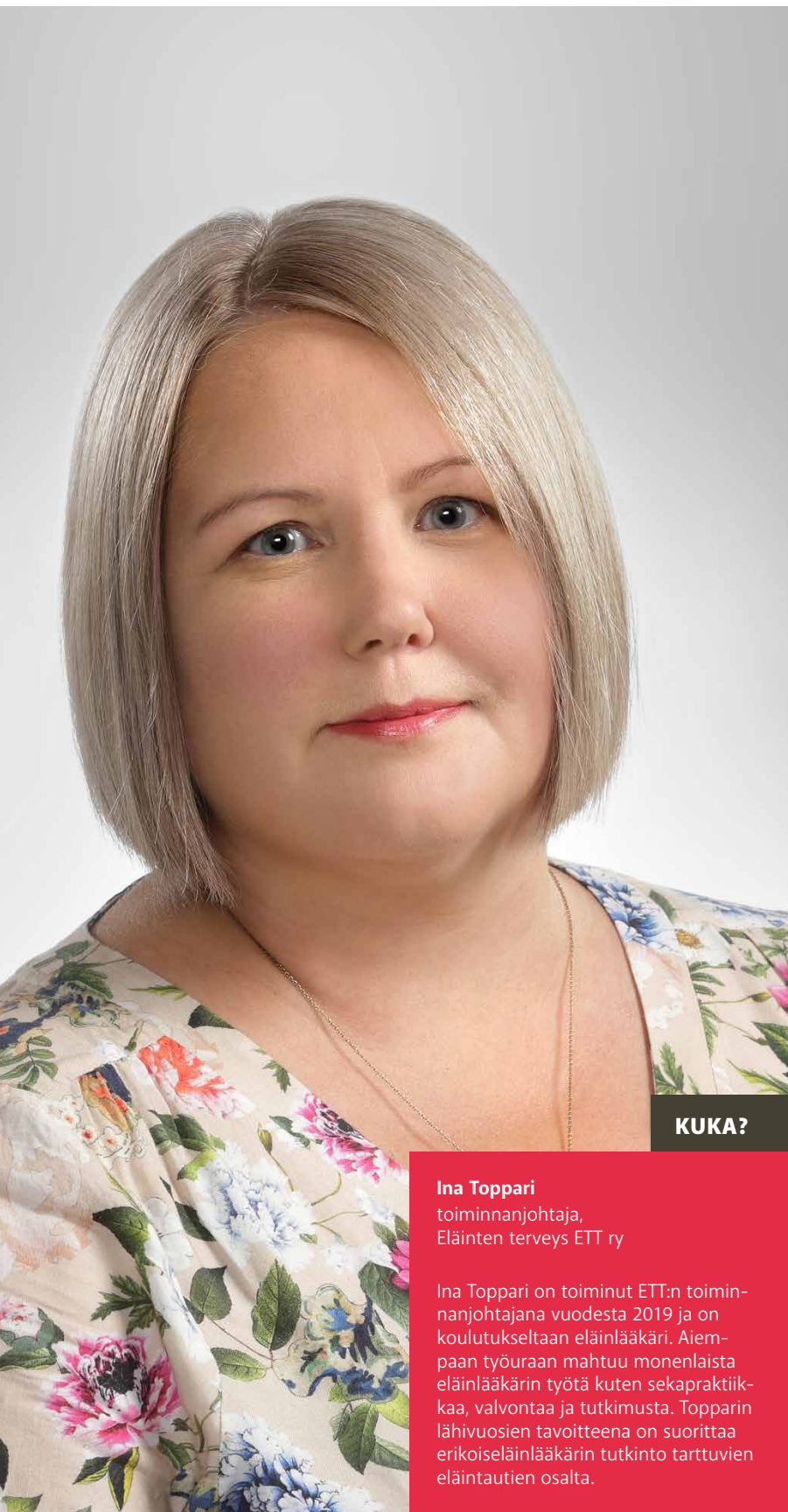
Eläinten hyvinvointia parantavia tekijöitä mietittäessä on tärkeää pyrkiä näkemään asia eläimen kannalta, ja lisäksi olisi hyvä löytää eläinperäisiä mittareita, millä ihminen voisi itselleen osoittaa suunnan olevan oikea. Eläimet ovat sopeutuvia, eikä niiden käytöksestä välttämättä huomaa koko totuutta, vaikka paljon ne kertovatkin olemuksellaan ja käyttäytymisellään. Ihmisellä on kuitenkin taipumus nähdä ja ymmärtää asiat oman näkökulmansa kautta, ja eläinten tarpeiden arvioinnista tuleekin ihmisten tarpeiden määrittämää.

Ihmisten tarpeet ja heidän kokemansa tunne ovat myös osa ja huomioonotettava tekijä hyvinvointikeskustelussa – pitäisi vaan osata erottaa ne asiat, jotka oikeasti vaikuttavat eläimeen, ja ne jotka liitetään eläimeen, mutta vaikuttavat ihmisiin.

Hyvinvointikeskustelu, perustuu se sitten mielikuviin, todellisuuteen tai haaveisiin, ei kuitenkaan saisi johtaa kotimaisen ruuantuotannon ja tuottajien pahoinvointiin.

Päivikki Perko-Mäkelä

Eläinlääkäri, Atria Siipi

KUKA?

Ina Toppari
toiminnanjohtaja,
Eläinten terveys ETT ry

Ina Toppari on toiminut ETT:n toiminnanjohtajana vuodesta 2019 ja on koulutukseltaan eläinlääkäri. Aiempaan työuraan mahtuu monenlaista eläinlääkärin työtä kuten sekapraktiikkaa, valvontaa ja tutkimusta. Topparin lähivuosien tavoitteena on suorittaa erikoiseläinlääkärin tutkinto tarttuvien eläintautien osalta.

Eläimen kokemus vaatii mittarointia

Mitä eläinten hyvinvointi on mielestäsi?

Eläinten hyvinvointi on kokonaisuus, joka voi vaihdella hyvästä huonoon. Eläimen terveys ja sitä ylläpitävät olosuhteet, hyvä ravinto ja käyttäytymistarpeiden tyydyttyminen ovat hyvinvoinnin perusedellytykset.

Kuinka eläinten kokemaa hyvinvointia voidaan uskottavasti mitata ja miten se voidaan erottaa hyvinvointiin liittyvistä ihmisten uskomuksista ja mielikuvista?

Eläinten kokemaa hyvinvointia voidaan mitata katsomalla eläintä kokonaisuus huomioiden. Sairauden oireet tai pienet vauriot kertovat heikentyneestä hyvinvoinnista tai sopimattomista olosuhteista. Eläimiä katsova mittarointi vaatii ammattitaitoa ja kokemusta, jotta ei tehdä vääriä tulkintoja. Yksittäisillä hyvinvoinnin tekijöillä, kuten ulkoilu tai häkittömyys, voidaan parantaa hyvinvointia vain pieneltä osin. Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin arvioinnin tulee perustua useaan osatekijään.

Onko mielestäsi oikein, että Suomessa saa myydä eläinperäisiä tuotteita, joita ei ole tuotettu Suomen lainsäädännön mukaisesti?

En ota kantaa siihen, onko tämä oikein tai väärin. Erot tuotantotavoissa tuontilihan ja Suomessa tuotetun lihan välillä tulisi olla avoimesti esillä. Kuluttajan valintojen tueksi on oltava saatavilla selkeää tietoa.

Miten eriarvoista markkina-asemaa kotimaisen ja ulkomaisen tuotannon välillä voidaan korjata?

Kotimaisen tuotannon vahvuudet tulisi tuoda aiempaa selvemmin esille ostopäätösten tueksi. Näitä vahvuuksia on pidettävä esillä säännöllisesti. Tuotantotavasta kertova merkintä, kuten esimerkiksi hyvinvointimerkki tms. tuotteissa voisi nopeuttaa osto- tai hankintapäätöstä.

Ina ja Satu pohtivat, miten eläimen hyvinvointi määritellään ja miten sitä tulisi mitata.

Mitä eläinten hyvinvointi on mielestäsi?

Eläimen hyvinvointi on eläinyksilön kokemus eläimen omasta psyykkisestä ja fyysisestä olotilasta. Sama kuin kolmen kotimaisen eläinneuvottelukunnan määritelmä.

Kuinka eläinten kokemaa hyvinvointia voidaan uskottavasti mitata ja miten se voidaan erottaa hyvinvointiin liittyvistä ihmisten uskomuksista ja mielikuvista?

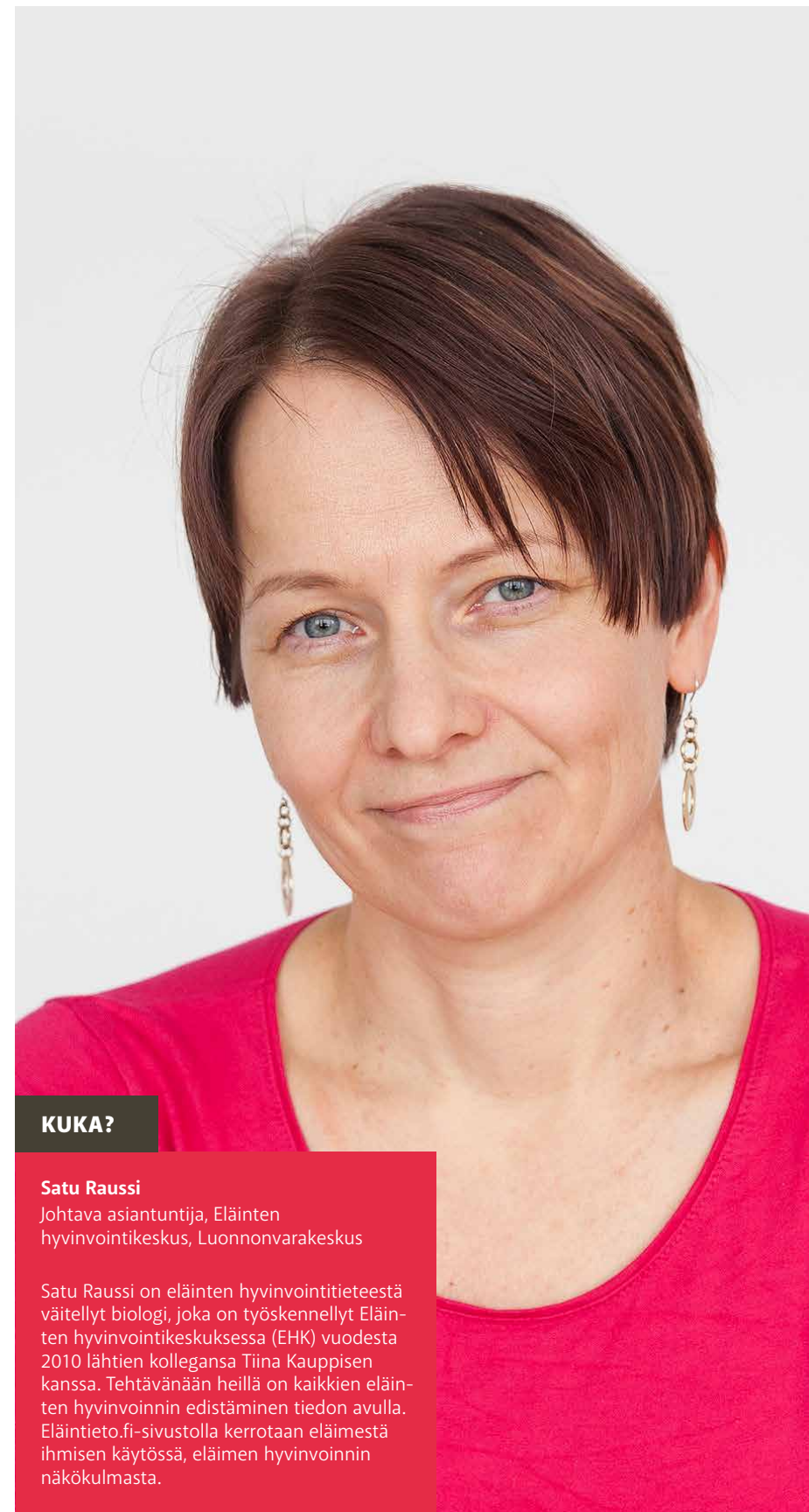
Ottamalla eläinten hyvinvoinnin tutkitut mittarit käyttöön. Mittaamalla monipuolisesti eläimen käyttäytymistä ja fysiologiaa.

Onko mielestäsi oikein, että Suomessa saa myydä eläinperäisiä tuotteita, joita ei ole tuotettu Suomen lainsäädännön mukaisesti?

Ei. Jos taas eläimiä on pidetty todennetusti paremmin, niin sitten asia on minusta ok.

Miten eriarvoista markkina-asemaa kotimaisen ja ulkomaisen tuotannon välillä voidaan korjata?

Eläinten hyvinvointisäädöksiä ja -järjestelmiä kehittämällä mahdollisimman laajalti kansainvälisesti. Näin autetaan isoa määrää eläimiä voimaan paremmin.

KUKA?

Satu Raussi
Johtava asiantuntija, Eläinten
hyvinvointikeskus, Luonnonvarakeskus

Satu Raussi on eläinten hyvinvointitieteestä väitellyt biologi, joka on työskennellyt Eläinten hyvinvointikeskuksessa (EHK) vuodesta 2010 lähtien kollegansa Tiina Kauppinen kanssa. Tehtävänään heillä on kaikkien eläinten hyvinvoinnin edistäminen tiedon avulla. Eläintieto.fi-sivustolla kerrotaan eläimestä ihmisen käytössä, eläimen hyvinvoinnin näkökulmasta.

Terveys on suomalaisen eläintuotannon kilpailuetu

Suomalaisten tuotantoeläinten terveys ja hyvinvointi kulkevat käsikädessä tuotannon ja tuotteiden puhtauden, turvallisuuden ja jäljitettävyyden kanssa. Suomessa tuotantoeläinten terveys on paremmalla tasolla kuin monissa muissa Euroopan maissa. Tulevaisuudessa eläinten hyvinvointi korostuu yhä enemmän kuluttajien valintatilanteissa ja sitä silmällä pitäen suomalaisella tuotannolla on hyvä etumatka.

MIKROBILÄÄKKEIDEN KÄYTTÖ TUOTANTOELÄIMILLÄ*

EU/ETA ALUE
103,2
mg/PCU

SUOMI
18,7
mg/PCU

*Tuotantoeläinpopulaatioon suhteutettu kulutus keskimäärin (PCU, populaatiokorjausyksikkö, jonka laskennassa on huomioitu tärkeimmät tuotantoeläinlajit)

Lähde: Euroopan lääkevirasto EMA, ESVAC, 2018

VUONNA 2020 ATRIAN SOPIMUSTUOTANTOTILOISTA

93 %
KUULUI NASEVAAN

100 %
KUULUI SIKAVAAN

98,5 %
NAUDOISTA NUPOUTETAAN KIVUNLIEVITYKSESSÄ

ATRIAN ANTIBIOOTTIVAPAAT TUOTTEET

SIKATUOTTEISTA
40 %

BROILERITUOTTEISTA
100 %

SUOMALAISISTA BROILERIPARVISTA...

99,7 %
jalkapohjaindeksi oli alle 40 pistettä*

98,84 %
jalkapohjaindeksi oli alle 20 pistettä**

* < 40 pistettä = ei muutoksia, hyvä jalkapohjaterveys

** < 20 pistettä = erinomainen jalkapohjaterveys

Lähde: ETT, 2020

SUOMALAISISTA KULUTTAJISTA...

80 %
pitää ruoan kotimaista alkuperää tärkeänä

64 %
on kiinnostunut elintarviketurvallisuudesta

71 %
pitää eläinten hyvinvointia tärkeänä ostopäätökseen vaikuttavana tekijänä

83 %
pitää maataloustuottajia luotettavina tietolähteinä elintarvikkeiden riskeistä

Lähteet: EFSA 2019, Luke 2021, Taloustutkimus 2020

Eläinten hyvinvoinnin taustalla ammattitaito ja asenne

Suomalainen liha on laadultaan maailman mittapuulla huippuluokkaa. Eikä se ole sattumaa. Tuottajien, alan teollisuuden ja viranomaisten yhteistyöllä on saavutettu ylivoimaiset kilpailuedut: tuotteiden puhtaus ja turvallisuus sekä jäljitettävyyden pelloilta pöytään.

Näissä kilpailueduissa eläinten terveys ja hyvinvointi ovat keskeisessä roolissa, sillä jäljitettävyyden ja läpinäkyvyyden ovat eläinten hyvinvoinnin seurannan ja kehittämisen peruspilareita. Suomalaisten tuotantoeläinten terveys on kansainvälisesti hyvällä tasolla. Sen eteen tehdään määrätietoista työtä koko ketjussa. Siitä kertoo muun muassa poikkeuksellisen hyvä tautitilanne.

Eläinten terveys ja hyvinvointi perustuvat valtaosin tuottajien ammattitaitoon ja asenteeseen. Terveys ja hyvinvointi ovat tulosta hyvistä elinolosuhteista, oikeanlaisesta ruokinnasta ja hygieniakäytännöistä, hoidosta sekä eläintautien ennaltaehkäisystä työstä. Lisäksi niitä tukevat olosuhdetekijät, kuten puhdas maaperä, vesi ja talvi. Sekä monia muita EU-maita tiukempi eläintautilainsäädäntö.

Eläintautien ennaltaehkäisy on edellytys myös antibioottivapaudelle. Atrian antibioottivapaat broileri- ja sikatuotteet ovatkin

paitsi todiste eläinten hyvästä terveydestä, myös esimerkki siitä, mitä tuotannon puhtaus, turvallisuus ja jäljitettävyyden tarkoittavat.

HYVINVOIVAT ELÄIMET TURVAAVAT KOKO KETJUN MENESTYSTÄ

Atria varmistaa osaltaan eläinten hyvää hoitoa tuotantosopimuksilla sekä eläinten osto- ja myyntiehtojen laatuvaatimuksilla. Asiantuntijat ovat tuottajien tukena eläinten hyvinvoinnin ja tautien hallinnan edistämiseksi sekä esimerkiksi oikean ruokinnan varmistamisessa. Lisäksi asiantuntijat ja eläinlääkärit osallistuvat eläinten terveyttä ja hyvinvointia edistäviin tutkimuksiin ja tulosten jalkauttamiseen tiloille.

Oikea ruokinta ja laadukkaat rehut varmistavat eläinten terveyttä, tuotosta ja kasvua. Ja ne takaavat myös hyvän maun lautasella. Ketjun oma rehutehdas mahdollistaa puhtaat, laadukkaat rehuraaka-aineet sekä rehujen kehittämisen. Lähellä tuotetut rehut lisäävät myös jäljitettävyyttä. ■

Mitkä ovat suomalaisen tuotannon kolme tärkeintä kilpailuetua eläinten terveyden ja hyvinvoinnin näkökulmasta? Eläinlääkärit vastaavat.

TUOMAS HERVA, ELÄINLÄÄKÄRI, LIHANAUTA- JA EMOLEHMÄTILAT

1. Jäljitettävyyden yhdistettynä ainutlaatuisen kattavaan alkutuotannon tuntemukseen on suurin vahvuutemme.
2. Suomalainen naudanlihan tuotanto on monimuotoista. Se mahdollistaa erilaisten tilojen vahvuuksien huomioon ottamisen. Tulevaisuudessa sen avulla voitaisiin vastata myös yhä kohdennetummin erilaisiin asiakasvaatimuksiin.
3. Suomessa sonneja ei kastroida, kuten suurissa naudanlihan tuotantomaissa tai monissa Euroopan maissa. Naudat myös nupoutetaan lähes aina (98,5 %) eläinlääkärin antamassa kivunlievityksessä.

PÄIVIKKI PERKO-MÄKELÄ, ELÄINLÄÄKÄRI, SIIPIKARJATILAT

1. Pitkä historia salmonellan torjunnasta on kasvattanut tuottajat tautisuojausten ajatukseen ja tautitilanne meillä on hyvä.
2. Ympäristöolosuhteet eivät ole sallineet helppoja ratkaisuja (keskuslämmitys vs. kaasupolttoiset pistelämmönlähteet). Osaminen olosuhteiden hallinnasta on kasvattanut tuotannon lisääntymisen myötä. Olosuhteet on pystytty pitämään hyvinä ja ne ovat ajan myötä parantuneet.
3. Asenne. Ratkaistaan ongelmia ennemmin eläinten olosuhteita parantamalla ja muilla toimenpiteillä kuin turvautumalla aineisiin tai lääkkeisiin.

TANELI TIRKKONEN, ELÄINLÄÄKÄRI, SIKATILAT

1. Perhetilat eli ketjun jäljitettävyyden ja koko alkutuotantoketjun tuntemus ja hallinta. Hallitsemme ja toimitamme eläinaineksen, rehustuksen, rakentamisen ja olosuhteet, kasvatuksen sekä terveydenhuollon maailmanlaajuisesti ainutlaatuisella tavalla.
2. Pitkäjänteinen ja menestyksellinen terveydenhuoltotyö. Ketjusta on saneerattu pois suurin osa maailman merkittävistä sikataudeista ja olemme pitäneet vuosikymmeniä terveyden tilan korkeana. Terve eläin voi hyvin ja kasvaa eikä (antibiootti-)lääkitystarvetta ole kovin paljoa.
3. Atrialaisen tuottajan vankka ammattitaito ja tinkimätön tekeminen. Ratkaisemme haasteet kokonaisvaltaisesti rehustusta, olosuhteita ja terveyttä kehittämällä.

Broilerin olosuhteet puhuttavat maailmalla

Euroopassa broilerin hyvinvointi puhututtaa tuotantoeläimistä ehkä kaikkein eniten. Mielikuvat antibiooteilla kasvatetuista jalkavikaisista linnuista, jotka nököttävät ahtaasti pimeässä ja märällä alustalla, herättävät tunteita. Parempaa hyvinvointia haetaan asettamalla erilaisia, EU-lainsäädäntöä tiukempia, kriteeristöjä.

Broilerin hyvinvoinnille tärkeintä on saada olla laumassa terveenä, syödä ja juoda kun haluaa, kylpeä ja kuopsuttaa kuivalla pehkulla sekä kokea olevansa turvassa. Nämä asiat toteutuvat, kun tietyt perusasiat ovat kunnossa.

Meidän arktiset olosuhteemme eivät salli keskinkertaisia ratkaisuja rakentamisessa tai olosuhdehallinnassa. Rakennusten on oltava tiiviitä: lämmityksen on pystyttävä pitämään lämpötila jopa +35 asteessa –30 asteen pakkasilla. Se vaatii keskuslämmityksen, jolla pidetään lämpötila tasaisena koko kanalassa. Keski-Euroopassa yleiset kaasulämmittimet lämmittävät kanalaa paikallisesti ja synnyttävät myös valtavasti kosteutta. Kosteuden poistaminen vaatisi kovaa ilmanvaihtoa, mutta se taas lisäisi lämmitystarvetta ja kierre on valmis.

Meillä automaattinen olosuhdehallintajärjestelmä auttaa kasvattajaa huolehtimaan sekä lämmityksestä että ilmanvaihdosta. Huippuolosuhteet pitävät pehkun kuivana, minkä ansiosta

jalkapohjat pysyvät terveisinä ja lintujen on mukava liikkua, kuopsutella ja kylpeä kuohkealla pehkulla. Lisäksi kuiva, paksu turvepehku itsessään edistää lintujen terveyttä.

Yksi merkittävimmistä hyvinvoinnin mittareista on jalkapohjapisteet.

HYVINVOINNIN MITTAAMINEN

Hyvinvointia tarkastellaan joka päivä tilalla. Tuottaja seuraa rehun- ja vedenkulutusta sekä painonkehitystä, tarkkailee lintujen käyttäytymistä sekä karsii sairaita, kerää kuolleet ja merkitsee tiedot päiväkohtaisesti SiipiNettiin. Tuottajan tekemät havainnot ja toiminta ovat avainasemassa varmistettaessa lintujen hyvinvointia kasvatusaikana.

Lopullinen hyvinvoinnin mittaaminen tehdään koko parvelle teurastamolla. Ruokaviraston tarkastuseläinlääkärit

arvioivat lintujen kuntoa ja samalla myös tilan toimintaa kuudesta seitsemään kertaan vuodessa.

Yksi merkittävimmistä hyvinvoinnin mittareista on jalkapohjapisteet. Tarkastuseläinlääkärit pisteyttävät joka parvesta tietyn määrän jalkapohjia. Terve jalkapohja saa pisteluvuksi nollan. Jos on pientä syöpymää, piste on yksi. Jos on pahempaa syöpymää, piste on kaksi. Maksimipisteluku per parvi on 200, eläinsuojeluilmoitusraja on 80. Meillä yleisin pisteluku on 0/parvi. Tämän vuoden kaikkien parvien keskiarvo on 0,93 pistettä. Keski-Euroopassa puhutaan ihan eri tasosta, vaikka mittausmenetelmä on samanlainen.

Jalkapohjapisteisiin vaikuttaa eniten pehkun kunto. Siihen taas vaikuttavat pehkun paksuus ja laatu, olosuhdehallinta, rehu, lintujen suolistoterveys sekä lintujen määrä neliötä kohti.

HARVENNUS – RISKI ELÄINTEN JA IHMISTEN TERVEYDELLE

Euroopassa hyvinvointia haetaan alentamalla neliökuormia, mutta se ei vält-

tämättä tarkoita vähempää lintuja neliöllä. Harvennus on hyvin yleinen toimenpide muualla maailmassa, Suomessa ei. Meillä sallittu neliökuorma on enintään 42 kg. Tällöin eläintiheys on noin 17 lintua/m² ja all in–all out eli kertatäyttö ja kertatyhjennys.

Harvennetaessa voidaan päästä näennäisesti alhaisempaan neliökuormaan, mutta todellisuudessa lintuja on enemmän tai sama määrä, ks. taulukko. Jos neliökuorma on alle 33 kg, direktiivi ei velvoita esimerkiksi jalkapohjasyöpymien tarkasteluun. Ja tähähän onkin kätevää monessa maassa, missä on vaikeampi löytää terveitä jalkapohjia kuin syöpymkeitä.

Harvennuksessa tautisulku avataan ja bioturva vaarantuu. Eläntautien lisäksi tämä lisää salmonella- ja kampylobakteeririskiä. Kampylobakteeri on merkittävin ihmisten suolistotulehdusten aiheuttaja. Suomessa kampylobakteeria esiintyy noin kolmella prosentilla teuraseristä. Maissa, joissa harvennetaan, esiintyvyys on jopa 70–100 prosenttia.

Harventaminen tapahtuu usein noin viikko ennen päälauman teurastusta ja

Maks. kg/m²	Harvennus	Lintuja, kpl/m²	Kokonaispainokilot yhteensä/m²
42	ei	16,7	40
36	kyllä	21,3	51
30	kyllä	15,7	37

HARVENTAMALLA VOIDAAN päästä huomattavasti korkeampiin neliökuormiin.

se lisää lintujen stressiä. Harvennus voidaan tehdä myös useammin kuin kerran. Osaston myöhemmin teurastettavat linnut joutuvat olemaan paastolla 2–3 kertaa. Reviiriuskollisena lajina broilerit eivät harvennuksen jälkeen käytä vapautunutta tilaa tasaisesti.

PERUSASIAT KUNTOON

Maailmalla broilerin hyvinvointia yritetään parantaa hoitamalla oireita, ei itse perussyitä. Mitkään virikkeet, luonnonvalot, eri rodut tai tilavaateet eivät itsessään paranna lintujen hyvinvointia, jos perusasiat eivät ole kunnossa. Toisaalta huonot olosuhteet ovat helpompia hallita, jos lintuja on vähemmän ja

ne ovat hitaammin kasvavia. Olosuhdeiden aiheuttamia ongelmia voidaan vähentää myös antibiooteilla. Suomessa ei ole käytetty antibiootteja broilereille yli 10 vuoteen. Antibiootiton tuotanto on meille normaali käytäntö, ei vain erityistoimilla saavutettuja, yksittäisiä ”antibiotic free” -parvia.

Kotimaisen broilerin hyvinvoinnin ovat mahdollistaneet kaikki edellä mainitut asiat: tiiviit rakennukset ja niiden ansiosta tiukat hygieniasulut, keskuslämmitys, olosuhdehallinta, rehut ja ruokinta, systemaattinen tautien torjunta, all in–all out, kuiva turvepehku ja kaikkein tärkeimpänä ammattitaitoiset tuottajat. ■

Uuden siipikarjatehtaan rakentaminen etenee aikataulussaan

Vuosi sitten lokakuussa Atria vahvisti päätöksensä uuden siipikarjatehtaan investoinnista. Uuden, Nurmon tuotantolaitoksen yhteyteen rakennettavan tehtaan investointiarvo on noin 155 miljoonaa euroa, mikä on mittapuultaan Atrialle historiallinen ja lisää valmistuttuaan Atria Suomen siipikarjan tuotantokapasiteettia noin 40 prosentilla.

Siipikarja 2024 -hankkeen rakennusprojekti yltyy vuoteen 2024. Väliin mahtuu lukuisia erilaisia vaiheita suunnitteluineen ja kilpailutuksineen.

Perustason louhinta saatiin valmiiksi syyskuun alkupuolella, jonka jälkeen maatyöt jatkuivat muun muassa tehtaan alle tehtävien isojen viemärilinjojen ja kulkukäytävien rakentamisella. Kalliota tuli vastaan niinkin paljon, että hanketta voidaan pitää omavaraisena kivimurskeen suhteen. Kalliota on murskattu tarvittavaksi kiviainekseksi, eikä yhtään kuormaa ole tuotu tontille satikka viety pois.

– Nurmassa onkin saattanut tuntua, kun maa on räjäytyksistä tärhhdellyt, kertoo Atria Suomen tekninen johtaja ja Siipikarja 2024 -hankkeen projektinjohtaja **Reijo Äijö**.

Elokuun loppuun saakka urakoitsijana toimi maarakennusurakoitsija. Vastuu vaihtui syyskuun alussa, kun pääurakoitsija aloitti tehtävänsä.

– Syyskuun alkuun tavoitteemme oli saada pääurakoitsijan sopimusten viimeistely päätökseen, ja tämä toteutui hienosti. Myös päälaittoimittajan kanssa saimme sopimukset valmiiksi,

Äijö kiteyttää kuvaillaessaan projektin edistymistä. – Myös ensimmäisiä uusia tiloja saatiin käyttöönotettua syyskuussa, kun uudet laituritilat saatiin hyväksyttyä Ruokaviraston toimesta, lisää siipikarjatuotannon johtaja ja Siipikarja 2024 -ohjausryhmän jäsen **Tommi Leikkari**.

VASTUULLISUUSVALINTOJA

Vastuullisuusvalintoja toteutetaan jo investoinnin rakennusvaiheessa. Rakennukselle tulevien materiaalien suhteen pyritään niiden maksimaaliseen hyödyntämiseen.

– Laittevalinnoissa täytyy ajatella eläinten hyvinvointia. Minkälaiset kuljetusmenetelmät valitaan tai miten lintuja kuljetetaan ja käsitellään, ovat oleellisia seikkoja. Laitteiden suhteen on valittu maailman parasta teknologiaa. Myös energiankäyttöön, lämmön talteenottomuotoon ja hukkaenergian uudelleenhyödyntämiseen haettiin parhaat soveltuvat ratkaisut, Äijö kuvailee.

FIILIS HYVÄ JA LUOTTAVAINEN

Sekä Äijö että Leikkari kuvailevat hankkeen edenneen mallikkaasti.

– Aikataulussa on pysytty hienosti. Olemme tähän todella tyytyväisiä. Myös urakoitsijoiden suhteen olemme tehneet onnistuneita valintoja. Eri tehtäviin valittujen henkilöiden resursointi on onnistunut hyvin, ja meillä on projektissa mukana todella osaavia ja kyvykkäitä tekijöitä eri rooleissaan, mikä on onnistuneen projektin edellytys. Oman mausteensa projektiin on tuonut raaka-aineiden saatavuus ja hinnoittelu, mutta kaiken kaikkiaan fiilis on todella hyvä ja luottavainen, kuvailee Äijö tuntemuksiaan projektista.

– Nyt kun emme ole päässeet ulkomaille arviointivierailuille, olemme käyttäneet uusia tapoja arvioida prosesseja ja laitteita, kuten laitetuottajilta saatujen testivideoiden muodossa. Meillä on joukossamme laajaa kokemuseräistä tietoa, joka auttaa laitteiden arvioinneissa, Leikkari kertoo.

Uuden tehtaan elinkaaren Leikkari näkee ulottuvan pitkälle tulevaisuuteen, mikä tuo jatkuvuutta liiketoiminnalle ja varmuutta tuottajien suuntaan.

– Uskomme yrityksenä siipikarjaliiketoiminnan tulevaisuuteen ja sen kasvumahdollisuuksiin, Leikkari kiteyttää. ■

”Kokouksen jälkeen olikin jo kiire puinneille”

Puinnit, kynnöt, kuivatukset ja koneurakointi vuorottelevat tilan työlistalla säiden mukaan. Viljelykasvien laaja kirjo takaa, että tekemistä ja analysoimista riittää. Vastapainoa arkiseen aherrukseen toivat siilojen harjakaiset ja paljon asennus.

TUOTTAJAN VUOSI

Viikko tilalla -juttusarjassa seurataan neljän tilan arkea eri vuodenaikoina. Jokainen tila esittäytyy vuorollaan Atria Tuottajat -lehdessä ja loput kolme kertovat viikkonsa kuulumiset nettisivuilla.

Lue, miten viikko eteni muilla tiloilla: atriatuottajat.fi/viikkotilalla

ASiantuntijan silmin

LAuantai 21.8. ☁

Tämä viikkoraportti alkaa lauantaista, koska päivä sisälsi mielenkiintoisen tapahtuman. Aamulla klo 8 saapui VM-kuljetuksen nosturiauto ja aloitettiin pyöreiden viljasiilojen rakentaminen. Pohjakartiot, katto ja ensimmäinen kerros oli kasattu jo etukäteen, joten tämän päivän ohjelmassa oli kerrosten

rakentaminen ja paikalleen asennus. Meitä oli odottamassa seitsemän hengen kokoamisporukka, lähes perheen omin voimin: minun lisäksi emäntä **Mervi**, lapset **Matti** ja **Ida**, Idan poikaystävä **Joni** sekä pari Matin kaveria, **Ville** ja **Heikki**. Aloitettiin sillä ajatuksella, että tänään pystytetään yksi siilo, mutta nuorisoryhmä näytti tehonsa ja puoleen päivään mennessä oli ensimmäinen siilo paikallaan, joten aloitettiin rakentamaan seuraavaa. Illalla kuuden maissa oli homma valmiina ja kaksi komeaa Reikälevyn Sami-siiloa olivat paikallaan. Siilot oli yllättävän helppo kasata ja koska suurempia ongelmia ei ollut, saatiin molemmat pystyyn saman päivän aikana. Toki vielä jäi pikkujuttuja seuraavalle viikolle. Vettä satoi päivän aikana silloin tällöin, mutta se ei töitä haitannut. Sateen takia ei tarvinnutkaan puinteja murehtia ja saatiinkin sitten pystytyksen kunniaksi järjestää illalla oikein perinteiset harjakaiset.

Sunnuntai 22.8. ☁

Sunnuntai kului sadepäivän ja juhlien mainingeissa. Viljaa oli vielä perjantailta kuivattavaksi ja samalla tuli siivotuksi siilotyömaan sotkuja ja tehtyä puimurille pientä välihuoltoa.

Maanantai 23.8. ☀

Aamusta oli MTK:n peltokasvialio-kunnan kokous. **Juha Lappalainen** esitteli uusinta tietoa EU:n uudesta Cap-ohjelmakaudesta. Teimme oman esityksen johtokunnalle siitä, mitkä asiat peltokasvien viljelyn kannalta täytyy ottaa huomioon. Koko ajan on etukäteen puhuttu, että tukia täytyy ohjata aktiiviseen tuotantoon, mutta näyttää

huolestuttavasti siltä, että tukien optimoimiseen täytyy tehdä kaikenlaisia lisätoimenpiteitä, jotka eivät ainakaan lisää aktiivista viljelyä. Kynnön, kasvin-suojelun ja lannoituksen rajoittamisuhat tuntuvat viljelijän näkökannasta ihan hulluilta. Esimerkiksi, eihän kukaan lannoita enempää kuin kasvi oikeasti tarvitsee. Tämä vuosi taas todisti, kuinka korkean orgaanisen aineksen omaavat maat (turvemaat) antoivat parhaan sadon, koska niissä riittää kosteutta. Miten ihmeessä niiden hiilitase voi olla huonompi kuin huonon savimaan, jossa sato voi jäädä haasteellisena vuotena alle puoleen normaalista? Ilmastomuutoksen eteen tehtävät toimenpiteet ovat varmasti tärkeitä ja meidänkin tilalla niitä on jo otettu huomioon. Ollaan laskettu hiilitaseita ja muutettu käytäntöjä viljelytoimenpiteissä, mutta joskus tuntuu, että maalaisjärjen käyttö päätöksissä EU:n tasolla olisi suotavaa.

Kokouksen jälkeen olikin jo kiire puinneille. Ensin käytiin naapurin **Heikille** puimassa vuoden ensimmäisiä kevätvehniä. Siitä jatkettiin omien monitahoisten mallasohrien puintia. Kasvusto oli vielä lauantaisten sateen jäljiltä yllättävän kostea. Illasta aloitettiin vielä syysviljamaiden muokkausta lautasäkeellä. Maat ovat herneen viljelyn jälkeen niin mureita ja kuohkeita, että lautasäestys riittää aivan mainiosti syyskylvöjen muokkaukseen.

Viikko alkoi minun osaltani mukavasti, kun emännän kesäloma jatkui ja Matilla ja Idalla alkoi viikon loma päivätoista. Tuntui, että töihin tuli vauhtia, kun oli enemmän auttavia käsiä ympärillä.

Tiistai 24.8. ☀

Maanantaina puimuriin ja lautasäkeen tuli pieniä vaurioita, joten Mervi sai lähteä aamusta Seinäjoelle varaosien hakumatkalle. Päivä jatkui huollolla ja myöhemmin mallasohrien puinnilla kaukaisimmilta lohkoilta.

Illalla asennettiin uutta paljua paikoilleen ja muutenkin emännällä oli ohjelmaa, kun alkoivat valmistelut tulevaa viikonloppua varten. Meille oli tulossa Mervin optikkokavereita ympäri Suomen viettämään viikonloppua.

Keskiviikko 25.8. ☁

Sadepäivä ja puinnit seisahtuivat, joten oli hyvää aikaa ottaa kyntöaurat esille ja lähteä kynnöille. Tilallamme on jonkun verran urakointia myös muillekin tiloille; se työllistää ja siinä saa koneille mukavasti lisää käyttötunteja. Lähdin vielä ennen kyntöä murskaamaan pientareita. Meillä on **Jyrkiäisen Jukan** kanssa ollut pitkään yhteinen Elhon vesakkomurskain, jolla oli jo ikää aika paljon, joten olimme juuri vaihtaneet koneen uuteen. Tänään oli ensiajon hetki. Olihan se mukava ajaa uudella koneella ja varsinkin uusilla terillä. Työjälki olikin sen mukaista.

Torstai 26.8. ☀

Päivä jatkui siitä, mihin edellinen loppui, eli kyntöä ja murskausta.

Tilallamme on viljelty hennettä jo pitkään. Ensin ruokahennettä Kymppi Maukkaille ja myöhemmin on tullut valikoimaan rehuherne A-Rehulle. Tänä vuonna hernesadot jäivät meillä poikkeuksellisen alhaiseksi, koska kevään kovet sateet kuorettivat pellot ja herneet jäivät harvoiksi. En olisi uskonut, että herneel-

läkin voi käydä näin. Joka tapauksessa herneet saatiin korjattua hyvälaatuisina ja hyväksytyt analyysit jälkeen alkoi herneiden säkitys. Ruokaherneet pakataan tuhannen kilon säkkeihin ja Ida tuli kanssani säkittämään. Illalla herneet lastattiin rekkaan ja matka Toijalaan alkoi.

Perjantai 27.8. ☀

Kynnöt saatiin loppuun. Alaa tuli mukavasti, 25 ha. Lähdin aamusta Härmään Reikälevylle ja Junkkarille varaosia hakemaan. Samalla reissulla kävin katsastamassa Audin Harrin katsastusasemalla Alahärmän puolella. Puinnit jatkuivat kaksitahoisilla ohrilla. Täksi kevääksi hommasin uudet siemenet Fennicasta ja Vanillesta. Ne ovat uusimpia hyväksyttyjä mallasohralajikkeita. Kylyt ja kasvinsuojelu tehtiin molemmille samalla tavalla ja nyt puitiinkin samaan aikaan. Vertailua tehtiin kasvukauden aikana ja puintien jälkeen. Kun kuivaajan vaakaa ja kasvustoa vertaili, niin kyllä kotimainen jaloste Fennica veti pidemmän korren ja pääsi jatkoon ensi vuodelle. Toki yhden vuoden perusteella ei voi suuria johtopäätöksiä tehdä, mutta tällaisen haasteellisen vuoden jälkeen ratkaisu oli helppo tehdä.

Illasta talo täytyiikin emännän optikkoystävistä. Minulla jatkui kuivaukset ja nyt täytyiikin kuivata yhtäjaksoisesti, että kuivuri pysyy mukana, kun säätiedotukset näyttivät hyvää keliä monelle päivälle. Puimatta on vielä vehniä 45, ohria 50 ja rypsiä 35 hehtaaria. Tähänastiset analyysit viljojen laaduista näyttävät ihan hyviltä ja toivotaan, että loputkin viljat saadaan korjattua hyvien säiden vallitessa. ■

Hedelmällistä yhteistyötä kautta linjan

Similän Esan kanssa on ollut mahtavaa tehdä yhteistyötä jo useiden vuosien ajan. Esan ensimmäinen viljelysopimus A-Rehun kanssa kirjoitettiin jo useita vuosia sitten, ja tila tuottaa meille pääsääntöisesti viljelysopimuksen turvin hennettä, vehnää ja kauraa.

Similän tilalla halutaan jatkuvas-ti kehittää toimintaa ja viedä tilaa eteenpäin. Tämä näkyykin meillä viljakaupassa aina ensiluokkaisena viljana, jossa laatu on kohdillaan. Lisäksi Esan kanssa kaupoista ja toimituksista on pystytty sopimaan joustavasti puolin ja toisin, mikä on osaltaan siivittänyt yhteistyötä.

Viljelijän näkemykset tärkeitä

Merkittävin vuosi Similän tilan ja A-Rehun yhteisessä historiassa on ollut vuosi 2016, jolloin kävimme erittäin syvällisen keskustelun A-Rehun viljelysopimusten kehittämisestä. Tämän antoisan keskustelun pohjalta muun muassa nykyinen herneen sopimusmalli ja takuuhinnoittelu ovat saaneet vaikutteita. Pidänkin yhteistyötämme erittäin kehittäväna ja hedelmällisenä. A-Rehun viljakaupan ydin on juurikin siinä, että kuuntelemme sekä sen omistajia että sopimusviljelijöitä, ja näin tuomme esille heidän näkemyksiään. Tämä takaa meille kaikille suomalaisille viljelijöille parempaa viljakaupan huomista nyt ja tulevaisuudessa.

Taneli Marttila

Hankintapäällikkö, A-Rehu Oy

Similän tila

YRITTÄJÄ: Esa Similä, viljelijä vuodesta 1989 lähtien

TUOTANTOSUUNTA: Viljanviljely. Pinta-alaa vuokramaineen 200 ha.

VILJELYKASVIT: Pääasiallisesti tilalla viljellään mallasviljoja, eli kauraa, ruista, ohraa ja vehnää. Tilalla viljellään myös rehuviljaa sekä rehuhennettä A-Rehulle.

MUUTA: Toimintaan kuuluu myös jonkin verran maatalouskoneurakointia. Tilaan kuuluu lisäksi 190 ha metsää.

Suurin kotimaisen rehuviljan ketju turvana heikkoinakin vuosina

Epäsuotuisat säät hankaloittivat viljelijöiden sadonkorjuuta tänä satovuonna. Viljojen hinnat on viimeksi nähty näin korkealla vuosina 2018–2019, johtuen silloinkin erittäin kuivasta kesästä. Tätä juttua kirjoitettaessa ohran sekä rehuvehnän ostohinta oli yli 200 euroa ja kauran yli 160 euroa.

Erityisesti ohrasato kärsi pitkään jatkuneesta kuivuudesta, ja sato jäi pienimmäksi sitten vuoden 1987. Hehtolitrapien osalta ohrasato vaikutti hyvältä, mutta niin ikään kuivuudesta kärsineen kauran hehtolitrapien jäi viime vuotta keveämmäksi. Hyvät hehtolitrapien ohralla korreloivat tunnetusti rehun energiapitoisuutta. Herne pärjasi haastavissa olosuhteissa hieman paremmin, vaikkakin kuivuus verotti myös herne-satoa. Herneen suhteen kysyntä pysyy suurena ja on selvää, että herneen sopimusviljelijöitä kaivataan lisää. Korjuukauden onnistujana nähtiin syysvehnä, jonka satoa voidaan pitää erittäin hyvänä ja laadukkaana.

MAAILMAN MARKKINAT

Maailman suurimpana rehuntuotantomaa pidetään maissia, jonka sato jäi globaalilla tasolla heikokkoksi. Kysyntä ylitti tarjonnan ja maissivastot suhteessa kulutukseen kävivät pienemmäksi, kuin mihin on totuttu. Nämä syyt olivat omiaan vahvistamaan maissin hintaa globaalisti, mikä korreloi Suomessa ohran hintaa. Ohran tilanteen

ollessa kotimaassa huono, vahvistui ohran hinta Suomessa erittäin merkittävästi. Valkuaisen hintakehityksessä suunta on puolestaan ollut alaspäin. Lannoitteiden hinnat ovat globaalisti olleet todella jyrkässä nousussa, mikä ennakoii lannoitteiden hinnan vahvistumista entisestään.

Atria-ketju käyttää noin 47 prosenttia Suomen kokonaisrehu-viljasadosta.

LAADULLA SUURI MERKITYS

Suomessa kotieläimet ovat suurin viljojen kuluttaja. Tällä hetkellä rehuviljaa kuluu noin 1,7 miljardia kiloa Suomen kokonaisviljasadosta. Atria-ketju käyttää tästä määrästä noin 800 miljoonaa kiloa, mikä vastaa noin 47 prosenttia Suomen kokonaisrehuviljasadosta. Tämä lukema tekee Atriasta Suomen suurimman kotimaista rehuviljaa käyttävän ketjun. Viljan laadulla on siis erittäin suuri merkitys.

Painavampi vilja sisältää enemmän energiaa, jota eläin tarvitsee kasvaakseen. Kuluneen kaltaisena haastavana vuonna onnenamme on ollut ohran odotettua parempi hehtopaino, mikä turvaa rehujen energiansaantia.

MYY VILJASI A-REHULLE

Myymällä viljasi A-Rehulle olet tärkeä osa kotimaista Atria-ketjua. Kotimaisen toimijan kanssa viljakaupoissa liikkuvat rahavirrat jäävät Suomeen ja suoraan ostaessamme on tilityshinta aina parempi. Tarjoamme Suomen parhaimman hehtopainohyvyys-taulukon, emmekä koskaan ole perineet pienerävähennysmaksuja tai muita ylimääräisiä vähennyksiä. Noudot tapahtuvat kaikkialta Suomesta jokaiseen vuodenaikaan, ja tilitämme kaikki viljalajit aina 14 päivän sisällä toimituksesta.

Viljelysopimukset turvaavat heikkoinakin vuosina viljan hyvän hinnan ja varman menekkin. Takuuhinta esimerkiksi herneen sopimusviljelyssä puoltaa hyviä hintoja. A-Rehulla emme sakota, vaikka sato jäisikin sopimusta pienemmäksi. Näissä tapauksissa pelkkä maininta meille riittää. ■

TEKSTI: Laura Lindén, Kind Company

Terve eläin, mukavampi arki

Eläinterveys on töiden sujuvuuden ja kannattavuuden kannalta yksi tilan tärkeimmistä asioista. Eläinten tarkkailu, ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja hyvinvointia ylläpitävät olosuhteet riittävät pitkälle. Lue, miten eläinten vointi vaikuttaa erilaisten perhetilojen arkeen.

TEKSTI: Laura Lindén, Kind Company

”Kanoja kannattaa kuunnella”

Aistinvaraisen tiedon avulla broilerikasvattamon ruokinta ja olosuhteet on hienosäädetty huippuunsa. Siitä kertovat hyvät tuotantotulokset – ja kehuttu maku.

Vain kivenheiton päässä Seinäjoen Ideaparkista sijaitsee Aittomäen tila ja siellä kasvavat 55 000 untuvikkoa.

Lauri Hantula on kasvattanut broilereita kotitilallaan jo vuodesta 1986. Tarkka ja intohimoisesti alaan suhtautuva yrittäjä on liikkeellä nöyrällä asenteella:

– Vaikka satoja broilerieriä on mennyt, vieläkin oppii uutta, kun eläinten kanssa toimii.

Kokemuksen lisäksi kaikki alasta saatavilla oleva tietotaito hyödynnetään tilalla.

– Ja silloin, kun lauma käyttäytyy poikkeavasti, tapahtuma kirjataan ylös ja siitäkin otetaan opiksi, Lauri kertoo. Kirjaamalla ja työtä tekemällä opit siirtyvät myös tilan tulevalle polvelle.

KANAT KOMMUNIKOIVAT

Pitkän linjan broilerikasvattaja on oppinut, että pelkkiin tietokoneisiin ei voi luottaa, sillä ne eivät tiedä, miten eläin reagoi. Mikään ei korvaa aistinvaraisia havaintoja ja päivittäisiä käyntejä kanalassa: – Kanat kommunikoivat kasvattajan kanssa. Kun niillä on kaikki hyvin, ne ovat levittäytyneet tasaisesti ja niiden sirkutus on normaalia eikä kirkumista. Ja kun kasvattamossa on itsellään helppo hengittää, siitä tietää, että laitteet ja luukut on oikein säädetty, ja ilman laatu on tasainen. Lisäksi Lauri tarkistaa ilmanlaadun joka käynnillä mukanaan kantamalla laitteella.

Laurin tekemät pienet, suoraan selkärangasta lähtevät säädöt, ovat tuottaneet terveitä lintuja ja hyviä tuotantotuloksia jo pitkään. Aittomäen tilalla miltei joka lintuerälle lisätään pehkuun kuiviketta käsin, jotta jalkapohjat pysyvät kuivina

ja terveinä. Kasvatuksen herkässä alkuvaiheessa ilmastointiakin on mahdollista säätää käsivariesesti, ilman virtauksia. Ylensyömisen riskiä torjutaan tarkistamalla lintujen kasvu-tilanne käsipuntarilla ja lisäämällä tarvittaessa kokojyviljan määrää.

– Hylkäyksiä meillä on vähän ja poistuma pieni. Optimiolosuhteissa heikoimmatkin pääsevät matkaan ja pysyvät mukana, Lauri kertoo.

MAKU PALKITSEE

Parhaan palkinnon työstään Lauri kokee saavansa siitä, että lintujen hyvä vointi ja kasvu heijastuu lihaan ja tuotteisiin asti. – Tiläläjitettävyyksmerkinnän ansiosta on alkanut tulla yhä enemmän yhteydenottoja, joissa kehutaan lihan poikkeuksellisen hyvää makua ja mureutta. Sitäkin on kyselty, milloin lihaa on seuraavan kerran saatavilla, Lauri toteaa. Tätäkin makuilmiötä ja sen syitä hän pohtii yhteistyössä Atria Siipi -palvelun kenttäpäällikkö **Juha-Petri Jussilan** kanssa.

Hygieniä ja puhtaus ovat tilalla puoli ruokaa. Erilliset kanalavaatteet, suojavarusteet ja käsienpesut ovat itsestäänselvyys. Ja kun kasvattamojen ympäristö- ja ulkoalueet pidetään siistinä, luonnon linnut pysyvät poissa.

– En myöskään halua toimintani ärsyttävän ympäristöä, sillä niin metsä vastaa kuin sinne huutaa, Lauri uskoo.

Tilan showroomissa ei ärtäneitä vierailijoita ainakaan ole näkynyt. Jo 20 vuoden ajan (ennen koronaa) lukuisat koululaisryhmät ja päättäjät ovat päässeet seuraamaan kasvattamon ikkunasta avautuvaa lähes hypnoottista näkyä ja kysymään kasvattajalta visaisia kysymyksiä. ■

KOLME FAKTAA

1 Ylimalkaisuus kostaatuu. Jos kasvattamosta lähtiesi olet epävarma, tuliko kaikki hoidettua, käänny ja tarkista asia. Kasvatusaika on lyhyt, joten pelivaraa ei ole.

2 Oma kanala pitää tuntea todella hyvin, jotta voi tehdä tarpeellisia muutoksia. Myös toimintatapojen tulee olla selvillä jokaiseen tilanteeseen.

3 Kuuntele lintuja ja seuraa lauman käyttäytymistä kasvattamossa. Oikea ilmanala, oikea ravinto ja pehkun kuivuus ovat broilerikasvattamon tärkeimmät terveys- ja hyvinvointitekijät.

”Kun hoitajan on hyvä hengittää ja kulkea kasvattamossa, kanakin voi hyvin.”

TEKSTI: Laura Lindén, Kind Company

”Käymme suihkussa joka aamu sikojen takia”

Upouusi tila on suunniteltu viimeisimmän standardin mukaisesti, ja eläinten terveystilanne on hyvä. Tilan osakkaiden on pyrittävä kaikin keinoin säilyttämään eläinten terveystilanne ennallaan.

Pig Hill on vastikään perustettu sikatila, joka tuottaa antibiootivapaita porsaita Munsalassa. Kuuden osakkaan, **Sebastian Pottin, Tobias Wikin, Arttu Flénin, Robert Flénin, Erik Nybäckin ja Peter Nybäckin**, omistama tila aloitti tuotannon lokakuussa 2020 ja myi ensimmäiset porsaansa huhtikuussa 2021. Yhteisen tilan tarkoituksena oli varmistaa terveiden porsaiden saanti myös osakkaiden omille lihasikalaille. – Pig Hillin välitysporsaat ovat antibioottivapaita, se oli meille itsestäänselvyys alusta alkaen. Tavoitteemme on aina ollut eläinten hyvinvointi. Terveet porsaat ja hyvinvoivat eläimet ovat tuotannon kannalta hyvä asia, kertoo Sebastian Pott, yksi osakkaista.

SIISTIÄ SIKOJEN VUOKSI

Kaikki tilalla olevat siat polveutuvat Flénin eläinkannoista, joiden terveystilanne on hyvä. Tilan 550 emakkoa keinosiemennetään vain ostetulla spermalla.

– Elävien eläinten tuominen toisesta kannasta olisi liian suuri riski eläimillemme, Sebastian sanoo. Sen lisäksi, että eläinkanta pidetään erillään, ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja keskittyminen puhtauteen ovat Pig Hillin hyvän terveystilanteen tärkeimpiä kulmakiviä, joita kaikki neljä tilan kokopäiväistä työntekijää kunnioittavat.

– Tätä voisi verrata koronatoimiin, pitää välittää matkustelua ja kontaktia muihin ihmisiin, ja sääntöjä noudatetaan perheen ja ystävien terveyden takia; sikojen terveyden takia me sikalassa työskentelevät emme juuri käy muilla tiloilla tai ole kontaktissa

muihin eläimiin. Ja peseydymme joka aamu ennen eläinten luokse menoa, jotta veisimme mukamme mahdollisimman vähän bakteereja, toteaa Sebastian. Kaiken sikalaan tuotavan on oltava puhdasta.

ERILLISET KULJETUSREITIT

Kun Pig Hilliä vielä suunniteltiin, eläinten terveys otettiin huomioon myös piha-alueen logistiikassa. Lopputulos on onnistunut. Piha on jaettu alueisiin niin, että puhtaat ja likaiset kuljetukset eivät risteä.

– Meillä on erillinen alue lietalon ja ruuhon käsittelyä varten. Rehuntoimittajat taas ajavat tilan toiselle puolelle, työntekijät ajavat toiselle puolelle ja eläintenkuljetusauto ajaa kokonaan eri paikkaan, Sebastian sanoo. Sisällä sikalassa eläintenhoitajat käyttävät eri vaatteita ja saappaita eri-ikäisiä eläimiä hoitaessaan.

Nyt kun on kulunut lähes vuosi aloituksesta, Sebastian voi todeta, että he ovat tähän asti onnistuneet pitämään terveystilanteen samalla hyvällä tasolla. Tämä on vaatinut ennen kaikkea huolellista ylläpitoa.

– Syötämme eläimille tuoretta ja laadukasta ruokaa, tuomme niille olkia joka päivä, ja karsinoissa on puruleluja ja tarpeeksi virikkeitä, Sebastian sanoo. Hän myöntää, että uuden tuotannon haasteet ja ratkaisut vaihtelevat jatkuvasti. Useimmiten ongelmat ovat kuitenkin ratkenneet pienillä korjauksilla.

Sebastian toivoo, että hän voisi siiankasvattajana vakuuttaa ihmiset siitä, miten hyvin eläimet voivat. Sitä odotellessa WinPig-tuotannonseurantaohjelman luvut osoittavat, että tilalla asiat ovat hyvin sekä eläinten että yritystoiminnan kannalta. ■

KOLME VINKKIÄ

1 Uusi investointi kannattaa tehdä yhdessä yrittäjäkollegoiden kanssa, joihin voi luottaa ja joiden kanssa voi pohtia erilaisia asioita. Yhdessä olette vahvempia.

2 On tärkeää, että on joku, jolta voi pyytää neuvoja ongelmien ilmetessä. Pyydä neuvoja saman kokoluokan tiloilta tai teurastamon neuvonantajalta. Ratkaisu löytyy yleensä läheltä.

3 On tärkeää seurata alan kehitystä. Jos kielitaitosi riittää, seuraa tanskalaisia sika-alan uutissivuja. Opetele myös suodattamaan tietoa. Uutta tietoa tulee paljon, mutta ensisijaisesti kannattaa keskittyä omaan tekemiseen ja ratkaista ajankohtaiset asiat.

”Kaiken sikalaan tuotavan on oltava puhdasta.”

TEKSTI: Laura Lindén, Kind Company

”Eläimistä näkyy, onko navetalla oltu hommissa”

Erilliset ilmatilat, järkevä osastointi ja riittävät pesupaikat auttavat pitämään vasikat terveinä ja kasvut hyvinä. Nopealla reagoinnilla mahdolliset tautiketjut saadaan katkaistua tehokkaasti.

Rusilan tilalla Joensuun Huhtilammella on välikasvatuspaikat 600 vasikalle, jotka asuvat tilan kolmessa erillisessä kasvattamossa. Tilan käytössä on 100 hehtaaria viljelysmaata, josta 40 hehtaaria on nurmella ja lopulla kasvaa viljaa lähi-alueen tiloille myytäväksi. Agroligiparis-kunta **Jaakko** ja **Laura Willman** ovat hoitaneet tilaa yhteistuumin vuodesta 2015.

– Kun tähän lähdettiin, meille oli selvää, että kaikki tehdään vimpan päälle. Se tarkoittaa myös terveitä elukoita, Laura kertoo.

APUA ERILLISISTÄ ILMATILOISTA

Tilan eläinmäärä on viime vuosina tehtyjen uudisrakennusten ja laajennusten myötä kolminkertaistunut sitten vuoden 2010, jolloin Jaakko osti tilan. Vasikoiden kasvut eivät ole siitä heikentyneet. Hyvän ilmanlaadun, riittävän kuivituksen ja laadukkaan ravinnon lisäksi Jaakko ja Laura uskovat, että tilan hyvä terveys-tilanne on uusien rakennusten perusteellisen suunnittelun ja tilaratkaisujen ansiota.

– Pystyimme luomaan kolme erillistä ilmatilaosastoa teinivasikoille. Nyt samassa ilmatilassa on 120 vasikkaa, niin että vasikoita on 60 per osasto ja 15 per karsina, Jaakko kertoo. Lauran mukaan konkreettisin hyöty on ollut se, että juottamon puolella toisinaan ilmaantuvat tautiketjut on onnistuttu katkaistamaan tehokkaasti.

– Oma erillinen sisäänkäynti ja ilmatila mahdollistaa myös sen, että kaikki vaatteeset pystyy vaihtamaan ilman kontaktia muihin osastoihin.

Juottamon ilmanlaadun varmistaa tehokas hakelämmitys. Ilmanpoistoa ei tarvitse säädellä talvellaakaan ja kosteus pysyy poissa.

KONTAKTIT MINIMIIN

Uusien tilojen ohella Jaakko ja Laura ovat tehneet myös muita valintoja vasikoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi: putkiaitojen sijaan valittiin umpinaiset väliaidat, koska ne estävät kontaktit karsinoiden välillä ja niiden perusteellisen peseminen on helpompaa; lisäksi jokaisella 15 vasikan ”porukalla” on omat juomakupit. Uudet tilat ovat mahdollistaneet oikeaoppiset tautisulut sekä riittävän määrään saappaan- ja käsienpesupaikkoja tilalla.

– Meillä on juottamon puolella myös sosiaalitilat, jossa saadaan vaatteet ja haalarit pestyä tarpeeksi usein, Laura lisää.

Missä kaikki tekeminen sitten näkyy? Jaakko kertoo, että jokainen vasikka käydään läpi kerran päivässä, ja aina eläinten seassa liikkumalla, jotta pystytään reagoimaan heti. Laura vahvistaa, että oman kädenjäljen näkeminen motivoi:

– Iltatarkilla on kiva nähdä, kun siellä pötkötellään oljissa, ollaan puhtaita, pyöreitä, tyytyväisiä ja rauhallisia. Kun eläimet voivat hyvin, tilipäiväkin on hyvä.

Tilalla on jo suunniteltu seuraavaa hyvinvointi-investointia. – Meillä on ollut vuoden ajan testissä karjajarja, ja käytäntö on osoittanut, että se on todella suosittu. Mutta kun joka karsinaan tarvitaan oma, se tekee sitten 37 kappaletta, Laura ja Jaakko toteavat nauraen. ■

KOLME FAKTAA

1 Laita olosuhteet kuntoon, sillä pääsee jo pitkälle: hyvä ilmanlaatu, riittävä kuivitus, laadukas ravinto ja sopivan väljä eläintiheys. Alamäki alkaa, jos joutuu laittamaan karsinat liian täyteen.

2 Rakennusten huolellinen suunnittelu kannattaa niin uuden rakentajalle kuin remontoijalle. Siinä vaiheessa pystyy vaikuttamaan. Pienetkin asiat, kuten saappaanpesupaikkojen sijainnit kannattaa miettiä tarkkaan.

3 Eläinten päivittäinen läpikäynti, niiden voimien huolellinen arviointi ja nopea reagointi ovat avainasemassa ongelmien torjunnassa. Silmämääräisessä arvioinnissa ei pelkkä ruokintapöydältä katselu riitä. Vaikka vasikka makoi lisi tyytyväisen näköisenä oljissa, se kannattaa pyytää nousemaan. Silloin on helpompi huomata, jos se onkin laihempi tai sillä on jalka kipeä.

”Kun eläimet ovat voineet hyvin, tilipäiväkin on hyvä.”

TEKSTI: Laura Lindén, Kind Company

”On opittu, ettei vaivojen kanssa odotella”

Siirrettävät karsinat ovat helpottaneet eläinkuljetuksia ja parantaneet tilan tautisuojausta. Karsinajärjestelyjen muutos toi kestävän kohennuksen vasikoiden terveyteen.

Jukka ja Mervi Vinkki ovat Lähteen tilan neljäs sukupolvi. Haapa-vedellä sijaitsevassa kahden robotin pihatossa yrittäjäparilla on hoidettavanaan 160 lypsävää lehmää ja 100 päätä nuorkarjaa. Viljelyksessä on noin 260 hehtaaria nurmea, rehukasveja ja viljoja. Tilan toimintaa ohjaavat tarkkuus ja pyrkimys tehdä asiat päivittäin aina samalla tavalla, riippumatta siitä, onko töissä Jukka, Mervi tai jompikumpi tilan kahdesta työntekijästä.

– Vastasyntyneille pyritään antamaan aina 4 litraa ternimaitoa kahden tunnin sisällä poikimisesta, kivennäiset punnitaan appeeseen joka aamu tasovaa’alla ja jäännösape punnitaan joka aamu, jotta todellinen syönti selviää ja päästään säätämään ruokintaa, Jukka kertoo.

Ruokinta-asioiden ohella Vinkit panostavat ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, kuten seurantaan, tautisuojaukseen ja nopeaan reagointiin. Vastapoikineiden päivittäiseen seurantaan kuuluvat tilalla kaikki lehmät, joiden poikimisesta on kulunut alle 21 päivää.

– Mitataan lämpö, seurataan lannan koostumusta, pötsin täyteisyyttä ja eläimen yleisilmettä. Lisäksi käytetään apuna robotin kautta saatavaa tietoa, Mervi täsmentää.

RAUHALLISEMPAA ODOTTELUA

Tautisuojaus on huomioitu muun muassa toteuttamalla oma erillinen sisäänkäynti vierailijoille ja säännöllisesti käyväle eläinlääkärille. Eläinkuljetuksia varten otettiin pari vuotta sitten käyttöön siirrettävä, katettu karsina välitysvasikoille sekä siirtokarsina teuraaksi lähteville eläimille. Ne estävät tilan väen ja eläinkuljettajan

ristiin kulkemisen, sillä hoitajan ei tarvitse käydä karsinan sisällä missään vaiheessa.

– Siirtokarsinassa olot vastaavat navettaa ruoka- ja juomakuppeineen, kumi-mattoineen ja kuivikkeineen. Rauhalliset eläimet siirretään siinä hyvissä ajoin odotamaan kuljetusta kauemmas pihatien varteen, jolloin muutkin eläimet pysyvät rauhallisina. Käytäntö on samankaltainen myös teuraskuljetuksissa, Jukka kertoo. Mervi kiittelee myös ajan säästöä:

– Enää ei tarvitse päivystää kuskin tuloa.

KIERRE KATKI

Yksi Lähteen tilan merkittävimmistä toimista eläinterveyden parantamiseksi on ollut vasikoiden jatkuvätätteisistä karsinoista luopuminen. Tilalla puhkesi vuoden 2016 alussa Mykoplasma Bovis -tauti-kierre, jonka katkaisu vaati kovaa työtä: väliaikaisia tiloja, jatkuvaa desinfiointia ja varusteiden pesua, sekä vastasyntyneiden vasikoiden välitöntä siirtämistä puhtaan karsinaan. Nyt tilalla on viisi kerta-täyttöistä ryhmäkarsinaa, joiden ansiosta vasikat pysyvät samassa ryhmässä koko juottokauden ajan.

– Boviksesta on nyt vuoden ajalta puhtaat näytteet, Jukka ja Mervi toteavat tyytyväisinä. Kertatäyttöiset karsinat ovat auttaneet muidenkin vasikkatautien ennaltaehkäisyssä ja eläinten terveys on hyvä.

Uusia hyvinvointitoimenpiteitä on jo suunnitteilla.

– Säännöllisten sorkkakylpyjen mahdollistaminen vaatii vielä järjestelyjä. Suunnitteilla on myös ulkoilutarha, Jukka kertoo. Minimitavoite ensi kesäksi on selvä: navettaan hankitaan lisää tuulettimia. ■

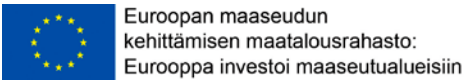
KOLME VINKKIÄ

1 Eläinten vaivojen kanssa ei kannata odottaa huomiseen. Oma sorkkahoitoteline ja sorkkien hoitoon perehtyminen kannattaa, sillä sorkkahoitaja ei aina ehdi paikalle samana päivänä. Myös muut pienet hoitotimenpiteet onnistuvat telineessä turvallisesti. Letkupumppu on toinen tärkeä apuväline, jonka avulla letkuttaminen onnistuu yksinkin. Sen käyttö matalalla kynnyksellä voi pelastaa syömätönnön lehmän hengen.

2 Eläinten terveys on yksi tärkeimpiä tekijöitä kannattavalle toiminnalle. Suuressa karjassa työmäärän ero on valtava terveen karjan ja sairastavan karjan välillä. Kun sairasta eläintä pitää hoitaa ensin, moni muu asia voi jäädä hoitamatta. Panosta siis sairauksien ennaltaehkäisyyn ja nopeaan reagointiin.

3 Sälörehun laatuun on syytä panostaa rehun korjuusta lähtien, sillä sen kautta tilan kaikki eläinryhmät saavat itseensä tasaisesti ravinteita ja hivenaineita. Myös appeen teossa tarkkuus palkitaan. Ruokintasuunnittelija kannattaa pitää tiiviisti yhteyttä.

”Kertatäyttöiset karsinat ovat auttaneet tehokkaasti muidenkin vasikkatautien ennaltaehkäisyssä.”

Harmiton vai haitallinen juolavehnä?

”Juola on heinä heinien joukossa” – vai onko sittenkään? Juolavehnän läsnäololla nurmikasvustoissa voi olla yllättäviä vaikutuksia.

Juolavehnä on kaikille viljelijöille tuttu rikkakasvi. Juolavehnän haitallisuus puitavissa kasvustoissa on kiistaton, mutta nurmenviljelijän näkökulmasta haitallisuus ei välttämättä ole ilmiselvää. Useilla nautatiloilla ei ole selkeää käsitystä siitä, kuinka yleisesti juolavehnää esiintyy säilörehukasvustoissa, ja se koetaan hankalaksi tunnistaa muista heinistä. Valkoiset juurakot ovat kaikille tuttuja, ja yleensä juolavehnän läsnäoloon herätään vasta maan muokkauksen yhteydessä.

NURMIHANKE SELVITTÄ SÄILÖREHUMYTEERIÄ
 Tuottava nautatilan nurmi -hanke pääsi todellisiin salapoliisitöihin Jouni ja Jenni Herralan tilalla Vimpelissä. Herralan tilalla välikasvatetaan vasikoita, ja säilörehun korkea laatu korostuu vasikkakasvattamoissa. Tilan säilörehuanalyysissä oli jo pitkään ollut ”hassuja” ja epäloogisia lukuja, jotka eivät käyneet

yhteen ruokinnasta tehtyjen havaintojen tai kasvatustulosten kanssa ja jotka hankaloittivat ruokinnan suunnittelua. Herralan tila tuli nurmihankkeemme pilottiin, ja aiheeksi valikoitui säilörehun laadun kehittäminen.

Ruokinnan suunnittelu vaikeutuu juolapitoisuuden kasvaessa, ja sen optimointi voi muuttua jopa mahdottomaksi.

Ongelmaan lähdettiin hakemaan syytä yhteisvoimin. Yhteisillä kasvustohavaintokäynneillä huomio kiinnittyi juolavehnän paikoin runsaaseen määrään. Tilalla ei ollut kiinnitetty juolavehnään huomiota, aivan kuten käy monella muullakin tilalla. Hanke lähti yhdessä

tilan kanssa tutkimaan, voisiko syy omistuihin rehuihin löytyä juolavehnästä.

HAITALLISUUS EPÄSUORANA LOPPUTULOKSENA
 Pilottitutkimus päätettiin toteuttaa tarkastelemalla juolavehnän laatua suhteessa satoheinien laatuun. Kokeeseen valittiin nurmipelto, jolla tiedettiin kasvavan juolavehnää. Pilotissa lohkolta otettiin satunnaisia koeruutuja, joiden kasvusto leikattiin, ja koeruudun kasvustosta eroteltiin käsin juolavehnät omaan kasaan ja satoheinät, eli timoteit ja kumppanit, omaansa. Kasat punnittiin ja rehulaboratorioon lähetettiin omat näytteensä puhtaasta juolavehnästä ja satoheinistä. Juolavehnän osuus kasvustosta vaihteli kyseisellä lohkollla 15 prosentista 40 prosenttiin, keskimäärin sitä oli noin 22 prosenttia. Laatatuloksista saatiin selville, että ensimmäisen sadon aikaan samassa kasvustossa samana päivänä korjattavien satoheinien ja juolavehneiden välillä

NÄIN TUNNISTAT JUOLAVEHNÄN

- Korret ja lehtitupet karvaiset, yleisillä satoheinillä karvoja ei ole
- Usein muuta kasvustoa tummemman vihreä
- Rento kasvutyyli, makaa herkästi muuta kasvustoa vasten

RAAKA-AINEANALYYSI 1. SATO 12.6.2020

Tulokset g/kg ka	Juolavehnä	Satoheinät	Erotus
ka	214	197	
D-arvo	694	748	-54
ME (MJ)	11,1	12	-0,9
OIV	106	116	-10
PVT	115	75	-40
Raakavalkuainen	265	239	26
Sokeri	63	97	-30
NDF-kuitu	567	490	77

JUOLAVEHNÄN TUNNISTAA helpoimmin sen karvaisesta varresta. Yleisimmillä satoheinillä karvoja ei ole.

on merkittäviä eroja. D-arvo oli juolavehnässä yli 50 g/kg ka alhaisempi verrattuna satoheiniin, ja sen valkuaispitoisuus oli merkittävästi korkeampi. Havainnot ovat merkittäviä ja selittävät osaltaan Herralan tilan ja kaikkien muidenkin juolavehnää sisältävien rehujen laatuvahteluja. Tulosten perusteella voidaan sanoa, että riippuen korjattavan kasvuston juolapitoisuudesta, ruokinnan suunnittelu vaikeutuu pitoisuuden kasvaessa, ja sen optimointi voi muuttua jopa mahdottomaksi. Asiaa ei helpota se, että juolavehnapitoisuus harvoin on tasainen, vaan sitä voi esiintyä paikoin runsaasti tai ei lainkaan. Tästä seuraa, että myös korjattavassa ja syöttöön tulevassa rehussa voi olla samaan aikaan tuntemattomalla suhteella hyvin poikkeavaa laatua edustavaa rehua. Myös rehuanalyysien paikkansapitävyys heikkenee merkittävästi, jos juolavehnää ei ole tasaisesti. Lisäpäänvaivaa voi aiheuttaa myös se, että rehuanalytiikka on kalibroitu ymmärtämään satoheinien

ominaisuuksia. Voi olla, että juolavehnäpitoiset rehut vaativat omat kalibraationsa, mutta asian vahvistaminen vaatisi oman tarkastelunsa. Vaikka juolavehnä ei sinänsä ole eläimille vaarallista ja sitä syötetään useimmilla tiloilla muun rehun joukossa tälläkin hetkellä, on syytä pitää mielessä, että pelkästään sen läsnäolo aiheuttaa parhaan tuotantopotentialin menetyksen. Jos vaihtoehtoina on syöttää pelkästään satokasveja koostuvaa ensimmäisen sadon rehua tai jollakin asteella juolavehnää sisältävää rehua, on saatujen tulosten valossa ensimmäisen vaihtoehdon tuotantovaste merkittävästi parempi huomattavasti korkeamman D-arvon ja ruokinnan optimoinnin helppouden kautta. Maittavuuskysymykset ovat vielä erikseen.

VOI VAARANTAA REHUN BIOLOGISEN SÄILÖNNÄN

Ensimmäisen rehunteon aikaan juolavehnä sisältää runsaasti valkuaista ja

vähän sokeria. Nämä ominaisuudet yhdessä ovat biologisen rehunsäilönnän onnistumisen kannalta suuria riskejä. Sokerit toimivat biologisen säilöntäprosessin ”polttoaineena”. Jos sokerit loppuvat ennen kuin pH on laskenut riittävän alas, käymisprosessi jää vajavaiseksi. Valkuainen taas muuttuu hajotessaan emäksiseksi ammoniakiksi, joka neutraloi happoja. Laatuominaisuuksiensa puolesta juolavehnää sisältävät kasvustot ovat suosittelavia säilöttäväksi hapolla. ■

Tutustu tai kerta säilöntäprosesseja ja niihin vaikuttavia tekijöitä esimerkiksi ilmaisesta **Säilörehun säilöntäoppaasta:** atriatuottajat.fi/sailorehun-sailontaopas

TEKSTI: Tuomas Herva, eläinlääkäri, Atria Nauta

Purevatko hengitystietulehdusrokotukset?

Nautojen hengitystietulehdusrokotuksia on ollut markkinoilla jo pitkään, mutta niiden käyttö on edennyt hitaasti. Viime aikoina niiden käytöstä on saatu monella tilalla hyviä kokemuksia.

Ensimmäinen nahan alle annettava hengitystietulehdusrokote tuli markkinoille jo 2000-luvun alussa. Testasimme siitä saatavaa hyötyä vasikkakasvattamoissamme. Yksilötason hyötyä ei ollut havaittavissa. Laumasuojan hyötyä emme pystyneet käytännön syistä testaamaan.

HYÖDYT VAIHTELEVAT TILANTEEN MUKAAN

Atte Sandelinin (Helsingin Yliopisto) vuonna 2020 julkaiseman tutkimuksen mukaan vasikoille kasvattamoon tullessa sieraimeen annetut rokotteet paransivat yli 17 vrk:n iässä tulleiden vasikoiden kasvua, mutta niillä ei ollut vaikutusta vasikoiden kuolleisuuteen tai lääkitysmääriin.

Teho jäi noissa tutkimuksissa vähäiseksi luultavasti siksi, että vasikat sairastuvat kasvattamoissa tyypillisesti parin kolmen viikon kuluttua tulostaan, mutta viikko tulon jälkeen annettua rokotteesta on saatavissa suojaa vasta noin kuukauden kuluttua.

Vasikkakasvattamoista myöhemmin saadut tiedot osoittavatkin, että

tulovaiheessa annettu rokotus pudottaa vieroitettujen vasikoiden sairastuvuuden lähelle nollaa. Sillä on myös huomattava merkitys uusintalääkitysten tarpeeseen, alkaen noin kuukauden kuluttua vasikoiden tulosta.

Vertailtaessa yhden kasvattamon rokotettujen ja rokotamattomien vasikoiden kuolleisuutta ja lääkitysmääriä havaitaan usein noin 5 prosenttiyksikön ero kuolleisuudessa tai 10–20 prosenttiyksikön ero lääkitystarpeessa.

Tilojen kokemukset tuntuvat usein selvästi positiivisemmilta, kuin raporteista havaittavissa oleva ero tuloksissa.

HUOLELLA SUUNNITELLUT ROKOTUSOHJELMAT

Rokotuksista on hyötyä vain, jos ne suunnitellaan huolella. Oikea ajoitus on hyvin tärkeää. Rokotteen pitää myös antaa suojaa tilalla esiintyviltä tärkeimmiltä taudinaiheuttajilta. Rokotuksen toteuttamiseksi tarvitaan seurantatietoa aiempien erien taudinaiheuttajista ja sairastumisajankohdasta.

Vasikat on syytä rokottaa 1–2 kuukautta ennen oletettua taudinpurkausta käyttämällä tilalla todetuilta taudinai-

heuttajilta suojaavaa rokotetta. Jos se ei ole mahdollista, rokotuksia ei kannata käyttää. Vasikkakasvattamoissa rokotusohjelmaan olisikin syytä yhdistää vasikoiden erottelu tulovaiheessa. Sairaavat vasikat erotetaan ja siirretään omiin ryhmiinsä; terveet rokotetaan ja pidetään mahdollisimman erillään sairastuneista, jotta tartunnan leviäminen voidaan minimoida ennen rokotteesta saatavaa suojaa. Sieraimeen annetut rokotteet antavat nopeamman suojan, mutta niiden kirjo ei kata kaikkia monella tilalla esiintyviä hengitystietulehduksen aiheuttajia.

Loppukasvattamoissa on tärkeintä miettiä, kuinka vasikoiden osto rytmittään siten, ettei tilalle tuoda meneillään olevan taudinpurkauksen aikana uusia alttiita vasikoita. Sairastuvat vasikat kannattaa erottaa omiin karsinointihinsa. Eläinryhmiä yhdistettäessä on syytä katsoa, että kaikki yhdistettävät eläimet ovat olleet terveitä 2–4 viikon ajan. Riskialttiiden ryhmien rokottaminen 1–2 kuukautta ennen niiden siirtoa voi olla hyvä keino sairastumisten välttämiseksi, vaikka oikeiden ryhmien valinta on käytännössä hankalaa. ■

TEKSTI ja KUVA: Susanna Vehkaoja, kehityspäällikkö, Nautasuomi

 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Millä kuivikkeella sonni makaa mieluiten?

Tarjolla on nyt runsaasti uutta tutkimustietoa muun muassa kuivikkeiden korjuusta, säilönnästä ja käytöstä sekä sonnien mieltymyksistä.

Kolmivuotinen Nautatilojen kuivikehuolto -hanke päättyi kesällä 2021. Sen aikana kerättiin runsaasti tutkimustietoa nautatilojen kuivikehuollon tueksi. Tutkimukset ulottuivat kuivikkeiden korjuun, säilönnän ja käytön sekä sonnien mieltymysten lisäksi myös eläinten puhtauteen liittyviin asioihin ja kuivikelannan levitykseen pelloille.

KUIVIKKEET VERTAILUSSA

Luonnonvarakeskuksella oli päävastuu monista hankkeen tutkimuksista, jotka toteutettiin Pohjois-Pohjanmaalla. **Katariina Manni** ja **Arto Huuskonen** ovat toimittaneet tutkimusten tuloksista julkaisun Nautatilojen kuivikehuolto, jossa kerrotaan uutena tutkimusaiheena muun muassa hyvistä tuloksista, joita saatiin irto-oljen säilönnästä ilmatiiviisti laakasiihloon. Kuivikevertailussa olivat mukana turve, hevosen kuivikelanta, kartonkisiilppu, heinä, ruokohelpi ja viljan olki. Näistä parhaiten eläimille lämpöä tuottavia olivat olki ja ruokohelpi.

Luken asiantuntija **Leena Tuomisto** kertoo, että sonnit makasivat mieluiten oljella tai ruokohelven päällä. Hevosen kuivikelannassa kosteus oli suurempi ja se saattoi vähentää makaamista. Kuitenkin kokeen loppua kohti sonnien kasvaessa erot mieltymyksissä tasoituivat. Hevosen kuivikelannan etuna olisi materiaalin pehmeys, pitävyys ja kiertotalouden edistäminen.

Erityisasiantuntija **Erkki Joki-Tokola** vastasi kokeista, jossa eri kuivikelantoja käytettiin viljan ja säilörehunurmen lannoittamiseen. Nurmikokeessa kuivikelanta kannatti levittää mieluummin kasvukauden aikana kuin edeltävänä syksynä. Kuivikelannan levitys ei vaikuttanut säilöntäkokeessa haitallisesti kasvustosta säilötyn säilörehun laatuun. Riski siihen on kuitenkin ilmeinen, joten erityistä huomiota tulee kiinnittää huolelliseen rehun säilöntään. ■

Lue lisää hankkeen julkaisusta verkossa jukuri.luke.fi Manni, K. & Huuskonen, A. (toim.). 2021. Nautatilojen kuivikehuolto. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2021. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 113 s
Muuta materiaalia aiheesta hakusanalla "Nautatilojen kuivikehuolto"

TILOJEN ON syytä varautua erilaisten kuivikemateriaalien käyttöön, sillä aina ei perinteisiä kuivikkeita ole saatavilla riittävästi tai hyvälaatuisena. Kuvassa ruokohelpikasvustoa.

TÄRKEITÄ HAVAINTOJA

Luonnonvarakeskuksen ja Atria Tuottajien yhteishankkeeseen osallistui Atria Nauta -palvelusta eläinlääkäri **Tuomas Herva** sekä moni naudanlihan tuotantotila, jotka toivat tarkasteluun mukaan koko ketjun näkökulmaa.

- Naseva osoittautui lupaavaksi eläinten hyvinvoinnin kuvaajaksi.
- Eläinten lantaisuutta on saatu vähennettyä ansiokkaasti.
- Teuraiden puhtauden varmistamiseksi eläinten likaantumiseen kannattaa reagoida nopeasti. Likaantumisen tilakohtaiset syyt kannattaa selvittää ja ryhtyä sen pohjalta tarvittaviin toimenpiteisiin.
- Jos ennaltaehkäisy ei riitä, tilan on syytä miettiä toimivia keinoja, esim. karjaharjoja eläinten pitämiseksi puhtaana.
- Tarhojen ja kulkureittien puhtautteen kannattaa kiinnittää erityistä huomiota.
- Kuiviketta on käytettävä riittävästi myös kovilla pakkasilla, jotta kuivikepohja ei vety sään lämmitessä.
- Vettynyt kuivike kannattaa vaihtaa viipymättä, ettei kuiviketta tuhlata vettynneen alueen kuivittamiseen.
- Riittävän edullisen kuivikkeen saatavuus on syytä varmistaa etukäteen, ettei sen käytössä tarvitse pihistellä.
- Eläinmäärä on sovittettava olosuhteisiin ja käytettävissä olevan kuivikkeen määrään.

TEKSTI ja KUVA: Ida Martikainen, harjoittelija, Atria Tuottajat ja A-Rehu

POIKIMAKARSINASTA VOI tehdä myöhemmin vasikkapiilon, johon vasikat luontaisesti kokoontuvat ja jossa ne on helppo myöhemmin vieroittaa.

Makuuparsipihatossa emolehmän silmin

Atrialaisia emolehmien makuuparsipihattoa on viime aikoina rakennettu vilkkaasti. Kalustuksen suunnittelun ja rakennuksen käyttöönottovaiheessa voit hyötyä uudesta työohjeoppaasta, joka valmistui opinnäytetyön liitteenä.

Emolehmanavetan suunnitteluvaiheessa on tärkeää huomioida rakennuksen toimivuus eläinten käsittelyssä, kuten mihin eläimet voidaan siirtää lannanpoiston ajaksi tai millainen siirtoreitti eläimellä on poikimiskarsinaan. Selkeät ja suorat reitit sekä toimivat portit helpottavat ja siten madaltavat kynnyistä ryhtyä toimeen. Poikimakarsinan ei tarvitse olla saman katon alla makuuparsiosaston kanssa, vaan se voi olla erillinen rakennus.

NAUDAN YMMÄRTÄMINEN PARANTAA TURVALLISUUTTA

Pujahdusaukot, vaakaputkiaidat tai helposti aukeavat portit oikeissa paikoissa varmistavat hoitajalle nopean poistumisen eläintilasta. Kulkukäytävien leveydellä vaikutetaan siihen, kuinka eläinryhmä liikkuu siirtotilanteessa sujuvasti ja käsittelijä hallitsee tilanteen. Naudan aistien ja saaliseläimen piirteiden huomiointi helpottaa eläimen siirtämistä. Sorkan alla on hyvä olla tukeva liukautta estävä pohja, sekä näköpiiriin

tyhjää turhista houkuttimista, vieraista ja pelottavista asioista. Turvallisuuteen voi vaikuttaa myös omilla työtavoilla ja toimilla.

LUOTTAMUSSUHDE TÄRKEINTÄ

Nautojen tottuminen ihmisen läsnäoloon ja käsittelyrutiineihin helpottaa käsittelytilanteen sujuvuutta. Mitä useampaa henkilöä tarvitaan, sen hankalammaksi tilanne yleensä kehkeytyy naudan kannalta. Rutiinien avulla eläin oppii, mitä siltä odotetaan tiettyssä tilanteessa, eikä käsittelijäkään tarvitse keksiä joka kerta uutta

konstia eläimen siirtämiseksi. Luottamussuhteen syntyminen ihmisen ja eläimen välille alkaa jo vasikasta, siksi eläinten seassa on hyvä liikkuu säännöllisesti ympäri vuoden. ■

Työohjeoppaan löydät verkkosivuiltamme atriatuottajat.fi/tuotannonkehitys/atrianauta/palvelut

Emolehmien käsittelystä makuuparsipihatoissa on valmistunut Ida Martikaisen opinnäytetyö keväällä 2021, ja se löytyy Theseus-palvelusta nimellä **Emolehmien käsittelykäytänteet makuuparsipihatoissa**. Työn osana tehtyyn oppaaseen koottiin pääkohtia ja esimerkkejä eläinten käsittelystä.

MAKUUPARSIPIHATTO

HYÖDYT:

- kuivikkeen pienempi kulutus
- eläinten puhtaus
- vasikkapiilot

HAASTEET:

- eläinten erottaminen poikimiskarsinaan ajoissa
- poikimiseen liittyvät avustustilanteet
- vasikoiden vieroitus

TEKSTI: Marko Jokinen, projektipäällikkö, Nurmi Nauta

 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Tuottava emolehmä -kehittämishanke on alkanut

Hanke tarjoaa tietoa ja tilaisuuksia emolehmätuotannon kehittämisen sekä tuotannon hallinnan aihepiireistä. Niin vasta-alkajat kuin pitkän linjan konkaritkin ovat tervetulleita mukaan.

Heinäkuun alussa alkoi Nautasuomen, Osuuskunta Pohjanmaan Lihan ja Luonnonvarakeskuksen yhteishanke viiden ELY-keskuksen alueella. Keskeisenä teimana on emolehmätilan kokonaisvaltainen johtaminen ja sitä kautta tuotannon eri osa-alueiden suunnitelmallinen kehittäminen. Hanke tarjoaa tiloille monipuolista tietoa ja toimintaa emolehmätuotannon kehittämisestä, ja toteutuksessa on huomioitu eri vaiheissa olevien tilojen tarpeita niin, että sekä aloittaville että kokeneemmille tuottajille löytyy jokin mielenkiintoinen kokonaisuus.

Verkostoituminen on tärkeässä roolissa kehittämistoiminnassa. Tilojen keskinäisen keskustelun ja toimintatapojen peilaamisen kautta, hyödyntäen samalla asiantuntijoiden tarjoamaa tietoa, voidaan tilan toiminnan kehittämisessä päästä huihin askelin eteenpäin. Verkoston voima on siinä, että haasteita ratkotaan porukalla. Hankealueelle pyritään saamaan noin kymmenen pienryhmää, jotka kokoontuvat muutaman kerran vuodessa (rajoitus-

ten salliessa yhden pöydän ympärillä tai tarvittaessa etäyhteyksien kautta).

Eräs keskeisistä osa-alueista on eläinlääkäri ja sen kehittäminen vastaamaan tulevaisuuden haasteita ja tilakohtaisia tavoitteita. Erityisesti tähän etsimme ratkaisuja tuottamalla sovellettavaa tietoa pilottitilatoiminnan kautta. Pilottitiloilla tehtävän työn kautta hankkeen järjestämään pienryhmätoimintaan ja tilaisuuksiin tuodaan konkreettisia esimerkkejä siitä, miten asioita voidaan tilatasolla toteuttaa.

Tähän haasteelliseen aikaan hankkeen toimintaa sopeutetaan kulloinkin vallitsevan tilanteen ja suositusten mukaisesti. Hanke lähtee käyntiin tarjoten webinaareja ja sähköisiä materiaaleja. Toiveenamme on päästä järjestämään pienryhmiä, teemapäiviä, tutustumismatkoja ja myös kunnan emolehmäseminaarejakin mahdollisimman pian vuoden 2022 alusta lähtien. ■

Hankkeen nettisivuilla atriatuottajat.fi/hankeet/tuottava-emolehma voit käydä ilmaisemassa kiinnostuksesi osallistumiseen ja vaikka pilottitilaksi ryhtymiseen. Sivuilta löydät myös lisätietoa hankkeesta ja sen toiminnasta.

TUOTTAVA EMOLEHMÄ -KEHITTÄMISHANKE

HANKEMAAKUNNAT:

Etelä-Pohjanmaa, Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo ja Pohjois-Karjala

KOHDERYHMÄ:

Kaikki emolehmätuottajat ja tuotantoa harkitsevat alkutuottajat

TOTEUTTAJAT:

Nautasuomi Oy, Osuuskunta Pohjanmaan Liha ja Luonnonvarakeskus

HANKEAIKA:

1.7.2021–30.6.2024

RAHOITTAJAT:

Hankealueen ELY-keskukset (Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma), Nautasuomi Oy ja Osuuskunta Pohjanmaan Liha

Mistä Suomen ennätykset tulivat Atrian siitossonnihuutokaupassa?

Toukokuun alussa järjestettiin jo toisen kerran siitossonnien nettihuutokauppa Atrian siitossonnikasvattamossa kasvukokeen läpäisseiden sonnien myymiseksi tiloille töihin. Charolais- ja simmental-huutokaupan alkajaisiksi alkoi tapahtua jotain ennennäkemätöntä, ja emotilat ympäri Suomen pidättelivät henkeään. Annetaan sonnien kotijoukkojen kertoa mietteistään.

MIKKO PEURAN kasvattamossa sonnien ruokintaan kiinnitetään suurta huomiota silloinkin, kun niillä ei ole rehuhyötysuhteen mittausjakso käynnissä.

TAPION IIVAR.

Jaakko Tapio, Tapion Simmental, Ilmajoki

– 30 vuoden jalostustyön tulokselle tuli palkinto, totesi **Jaakko Tapio**, kun simmental-sonni Tapion Iivarin hinta nousi 10 050 euroon ja kaikki muutkin Tapion sonnit menivät hyvin kaupaksi samassa huutokaupassa. Hän seurasi nettihuutokauppaa kotonaan. Onneksi oli lomittaja sinä päivänä eläimiä hoitamassa, sillä Jaakon piti hakea kakku pöytään kesken huutokaupan. 10 000 euroa on Jaakon mielestä sellainen raja, että hän uskoo rajan menevän jatkossa helpommin rikki uudestaan.

GEENEISTÄ ON KYSYMYS

Jaakko ei sinänsä ollut yllättynyt, että Iivar oli ”hintakunkku”, mutta se, että hinta nousi noin korkealle, oli iloinen yllätys. Sonnissa yhdistyvät Hedetoft United ja Steinadler, kaksi simmental-huippua, jotka täydentävät toisiaan. Jaakko on ollut mukana GenoPihvi-hankkeessa, ja hän on genotyyppittänyt koko karjansa. Hän lähti mukaan hankkeeseen, vaikka oletti, ettei ehdi juurikaan hyötyä genomisista jalostusarvoista, vaan että hyödyt tulevat pitkällä aikavälillä. Hän on ollut kuitenkin positiivisesti yllättynyt muista työkaluista, joita genotyyppitys on tuonut mukanaan. Polveutumisen vahvistuminen sekä perinnöllisten sairauksien ja sarvellisuuden testaaminen ovat tuoneet runsaasti uutta tietoa. Jaakko on hämmästynyt siitä, että niin moni karjasta on homotsygoottinupoja, vaikka hänen tavoitteenaan ei ole ollut jalostaa pelkkää nupoutta. Tavoitteena on ollut laittaa vuorotellen nupoja ja sarvellisia eläimiä niin, että lihantuotanto-ominaisuudet pysyvät mukana.

SIITOSSONNIKASVATTAMOSTA UUTTA INTOA

Jaakko on ollut todella tyytyväinen **Mikko Peuran** kasvatus-työhön siitossonnikasvattamossa, mikä on antanut hänelle uutta innostusta jalostukseen. Rehuhyötysuhteen mittausta hän ehti odotella jo vuosia, kunnes se toteutui Mikon kasvattamossa.

Siitossonnikasvattamoon ja sonnihuutokaupan muihin tuloksiin voit tutustua verkkosivuilla atriatuottajat.fi/tuotannonkehitys/atrianauta/siitossonnikasvattamo

ALAKEDON RAQU.

Veli-Jaakko Keränen, Alakedon charolais ja angus, Muhos

– Joskus sitä mietti työnsä määrää pitkin vuotta, kun tekee ekstrapitoimenpiteitä jalostuskarjan ja siitossonnikasvattamoon lähettämisen vuoksi, toteaa **Veli-Jaakko Keränen**. Aika monta kertaa tarvitsee soittaa eläinlääkärikin paikalle jos jonkinlaista tarkastusta tekemään. Mutta sitten, kun huutokauppa on ohi ja jos vielä jälkikäteen kuulee, että ”Meillä on teidän sonni ja se on ollut hyvä”, niin kyllä se korvaa niiden eteen tehtyjä työtunteja. Mahtavaahan se on, kun tekeminen kantaa hedelmää, Veli-Jaakko kertoo.

SYNTYMÄTILA SAA OMAN OSUUTENSA MYYNTIHINNASTA

– Nyt kun charolaissonni Alakedon Raqun hinnaksi huutokaupassa tuli 10 050 euroa, niin kyllähän se tuntuu jo taloudellisestikin kukkarossa. Tästä moni kysyikin jälkikäteen, että jääkö siitä kasvattajalle mitään. Hintahan jaetaan siitossonnikasvattamon ja syntymätilan kesken. Paljon tuli onnitteluja sen jälkeen, kertoo Veli-Jaakko muistellessaan kevään kohokohtaa. Ennätyssonni Raqun isä, Alakedon Leopold, sai Charolaisyhdistyksen Vuoden sonni -palkinnon vuonna 2019, joten huomionosoituksia on Alakedon karjaan ja Raqun sukuun tullut aiemminkin.

JALOSTUSINNOSTUKSELLE ON PERINTEET

– Asiantuntijoita on onneksi ollut käytettävissä karjan jalostusneuvontaan sekä Atrialta että Fabalta, mutta ennen kaikkea tietoa on saanut edellisiltä yrittäjiltä. Oma äiti, **Seija Keränen**, on ollut aikoinaan erittäin innokas lypsykarjan jalostaja. Hän on siirtänyt sitä intoa minuun, Veli-Jaakko toteaa.

– Meillä on ollut emoja 12 vuotta, ja heti alussa tavoitteena oli jalostuskarja. Tiesimme, että tarvitsemme huipuinasta heti alusta lähtien.

KAHDEN RODUN JALOSTUSTA

Angus tuli Alakedon tilalle, kun lypsykarja jäi kokonaan pois ja niiltä jäänyttä pihattoa haluttiin käyttää pienemmillä eläimillä. Samalla kuultiin, että **Juntusen Leon** Kestin anguksia olisi myynnissä. Veli-Jaakolla on kiinnostus angusta kohtaan muutenkin.

– Tykkään anguksen lihasta. Viikonloppuruoat ja juhlaruoat tehdään anguksesta, mutta arkena voi syödä charolaista, muuten näkyy vyötäröllä, naurattaa Veli-Jaakko.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

VAPAAPORSITUKSELLA
PAREMPAA HYVINVOINTIA

Vapaaporsitus- hankkeen tuloksia

Atrian ja Helsingin yliopiston Vapaaporsituksella parempaa hyvinvointia -hankkeen päätulokset ovat valmiit. Tutkimuksesta saatiin hyvää tietoa vapaaporsituksen vaikutuksista niin tuotantotuloksiin kuin käytännön töihin.

Hankkeessa oli mukana kolme tilaa, joissa 2–3 porsimisryhmää seurattiin tiiviisti porsimisesta siihen asti kunnes porsaasivat kolmen viikon ikäisiä. Tänä aikana emakoita videokuvattiin ja selvitettiin muun muassa porsaiden kuolinsyyt ruumiinavauksilla,

porsaiden kasvu punnitsemalla porsaasivat kolmesti, emakoiden silavan kehitys mittaamalla ne kahdesti ja emakoiden syöntitiedot. Lisäksi tehtiin lukematomia muita eri mittauksia aina eläinten terveydestä karsinaolosuhteisiin.

Hankkeessa testasimme kolmea eri porsitustapaa: vapaaporsitusta,

porsimisesta alkaen kiinni -porsimista ja hyvinvointikorvauksen mukaista porsimista. Vapaaporsitus tarkoitti sitä, että emakko oli vapaana koko porsimisen ajan. Porsimisesta alkaen kiinni olevat emakot olivat vapaana pesänteon ajan, mutta suljettiin mahdollisimman lähellä porsimisen alkua porsitushäkkiin, joka

avattiin uudelleen kolmen vuorokauden kuluttua. Oletetusta porsimispäivästä alkaen emakko suljettiin porsimishäkkiin yöksi ja avattiin aina päiväksi, kunnes porsiminen oli alkanut. Kolmas porsimistapa oli hyvinvointikorvauksen mukainen porsiminen, eli emakot suljettiin porsimishäkkiin kaksi vuorokautta ennen laskettua porsimista ja porsimishäkki avattiin kolmen vuorokauden jälkeen.

Tilalla 1 testattiin vapaaporsitus ja hyvinvointikorvauksen mukainen porsitus. Tilalla 2 tutkimusasetelmaan kuulivat kaikki kolme eri porsimistapaa, kun taas tilalla 3 testattiin sekä vapaaporsitus että porsimisesta alkaen kiinni. Lisäksi tilalla 1 tutkittiin myös eri pesäntekomateriaaleja porsimisessa, eli käytössä oli olki, painamaton sanomalehtipaperi ja juuttikangas.

PORSIMISTAVAN VAIKUTUS KASVUUN

Porsaiden kasvun suhteen tilalla 1 ja 2 saatiin samansuuntaisia tuloksia: vapaana porsineiden emakoiden porsaasivat selkeästi paremmin kuin kiinni porsineiden emakoiden porsaasivat. Kuitenkin tilan 3 tulokset erosivat, ja siellä emakot, jotka olivat pesänteon ajan vapaana ja porsimisesta kiinni kolme vuorokautta, kasvattivat porsaasivat paremmin kuin vapaana porsineet

emakot. Tilalla 3 voidaan ajatella olevan monia eri selittäviä tekijöitä tuloksille, kuten se, että jokaisessa karsinassa oli porsailla oma automaattinen lisäruokkija ja porsimisen jälkeen porsaita osapahnueimetettiin. Porsaille annettiin muuallakin lisäruokkaa, mutta se järjestettiin työntekijöiden toimesta vain pienille porsailla.

PORSIMISTAVAN VAIKUTUS KUOLLEISUUTEEN

Porsimistavan vaikutuksesta kuolleisuuteen saatiin joka tilalta yhtenevät tulokset: kuolleita porsaita syntyi eniten kiinni porsineilla emakoilla, mutta maattuja porsaita oli eniten vapaaporsituksessa olleilla emakoilla.

Vaikka tulokset olivat samansuuntaiset jokaisella tilalla, niin pieniä eroja löytyi. Esimerkiksi on hyvä pitää porsiminen emakolle mahdollisimman samantapaisena. Havaitsimme, että porsitustavan muutos voi vaikuttaa negatiivisesti porsimisen kuolleisuuteen. Tämä huomattiin erityisesti emakoilla, jotka eivät olleet tottuneet hakin säännönmukaiseen avaamiseen ja sulkemiseen, kun porsimistapa oli porsimisesta alkaen kiinni. Kyseisillä emakoilla syntyi enemmän kuolleita porsaita kuin muille, mutta tätä ei havaittu emakoilla, jotka olivat tottuneet kyseiseen toimintatapaan.

ERI PESÄNTEKOMATERIAALIEN VAIKUTUS

Kokeessa havaittiin, että porsimistapa vaikutti suuresti emakon pesäntekokäyttäytymiseen materiaalin kanssa. Hyvinvointikorvauksen mukaan porsineet emakot käyttivät pesäntekomateriaaleja enemmän kuin vapaana porsineet emakot. Kuitenkin vapaana olevat emakot käyttivät eniten sanomalehteä pesäntekoon, kun taas hyvinvointikorvaukseen mukaan kiinni porsineet emakot olkea ja juuttikangasta. Tämä kuitenkin on selitettävissä sillä, että sanomalehti kulkeutui helposti emakon ulottumattomiin sen ollessa kiinni, kun taas olki pysyi paremmin paikalla ja juuttikangas vielä paremmin, koska se oli kiinnitetty ruokakaukalon viereen. Eri pesäntekomateriaalit eivät odotetusti vaikuttaneet porsaskuolleisuuteen.

VIIMEISIÄ TULOKSIA VAILLE VALMIS

Vuoden loppuun mennessä tullaan vielä esittämään viimeiset tulokset. Ne liittyvät muun muassa emakoiden syömiskäyttäytymiseen, porsimisen keston sekä emakoiden ja porsaiden terveyteen. Lisäksi hankkeen loppuseminaari on tarkoitus järjestää 15.12. Tästä informoidaan tarkemmin lähempänä! ■

Katse emakon lääkityksiin

Helsingin yliopiston tutkimushankkeissa on havaittu, että emakoita lääkitään antibiooteilla oletettua enemmän. Tietoa hoitosyistä ei kerätä säännöllisesti. Tilatasolla pitääkin miettiä tarkasti, milloin hoitoa tarvitaan.

Sairaan eläimen löytäminen ryhmästä ei ole helppoa. Mitä aikaisemmin sairaus havaitaan, sitä parempi hoito päästään aloittamaan jo alkuvaiheessa, eikä tila pääse pahenemaan liiaksi. Ryhmän eläimiä kannattaa tarkkailla esimerkiksi ruokinnan aikaan ja seurata niitä emakoita, jotka eivät syö normaalisti. Yksilökarsinassa seuranta on helpompaa, koska siinä erityisesti syömisen havainnointi on vaivatonta.

KUNNOLLINEN TUTKIMINEN TARPEEN AINA ENNEN LÄÄKEHOITOA

Emakko tulee tutkia kunnolla ennen lääkitystä ja taudinmäärityksen tekoa. Yleensä hoitaja havaitsee jonkun seuraavista oireista: ruokahaluttomuus, ontuminen, makailu, laihtuminen, apatia, muuttunut ihon väri, likaisuus. Diagnoosia varten tarvitaan ainakin seuraavat toimenpiteet kaikilla emakoilla: lämmön mittausta peräsuolesta, liikkumisen arviointi, utareen tunnustelu, yleiskunnon ja käyttäytymisen arviointi. Ruumiinlämpö kertoo siitä, onko emakolla mahdollisesti tulehdusta jossakin elimistössään. Emakon utare kannattaa aina tunnustella käsin, koska se on niin tärkeä elin ja olenainen päätöksenteossa. Esimerkiksi, jos vieroitetulla ontuvalla emakolla on utare täynnä kroonisia patteja, niin ontumista ei kannata hoitaa, vaan

emakko poistetaan. Jos tällaisen emakon utare on kunnossa, ontuminenkin kannattaa hoitaa.

Tutkimushankkeessamme muutama vuosi sitten selvitimme kuolleiden emakoiden kuolinsyitä. Teimme raadonauksia ja tiedustelimme omistajan näkemystä siitä, miksi emakko oli kuollut. Omistajan arvio kuolinsyistä osui edes osittain oikeaan 44 prosentissa tapauksista. Eli emakon diagnoosi on vaikea tehdä, ja kannattaa pyytää aina tarvittaessa apua hoitavalta eläinlääkäriltä.

Eläinlääkärin tärkein työ on ottaa perustellen kantaa, ohjeistaa, tarkkailla ja suunnitella – ei tuoda lääkkeitä tilalle.

Aina lääkitykset eivät tehoa. On mahdollista, että emakko on mennyt liian huonoon kuntoon tai alun perin diagnoosi ei ole ollut oikea. Loppujen lopuksi diagnostiikka tilatasolla on hyvin vaatimatonta. Tärkeätä on tehdä päätös uudelleen hoitamisesta, poistosta varoaikeiden jälkeen tai lopetuksesta pikaisesti. Ei ole emakon hyvinvoinnin kannalta oikein, jos sitä pidetään sairaana tilalla.

MIKROBIEN AIHEUTTAMAA TULEHDUSTA HOIDETAAN ANTIBIOOTEILLA

Vanha sääntö pätee tulehduksen arvioinnissa: punoitus, turvotus, kuumotus/kuume, toimintakyvyn heikkeneminen ja kipu ovat tulehduksen mahdollisia oireita. Tosin kipu ei aina ole helposti arvioitavissa, koska aina eläin ei sitä näytä ja aina eivät kaikki oireet ole näkyvillä. On tärkeää ymmärtää, että tulehdus voi johtua mikrobeista, ja toisaalta se voi olla aseptinen, eli jokin muu tekijä saa aikaan tulehduksen oireet.

Vain mikrobien aiheuttamaa tulehdusta hoidetaan antibiooteilla. Ilman tulehduksen oireita antibioottien käyttö on turhaa ja voi olla jopa haitallista. Lisäksi on muistettava, että antibiootit eivät tehoa virustauteihin.

Antibiootit ovat lääkeaineita, joita käytetään bakteerien tappamiseen tai niiden kasvun hidastamiseen. On tärkeää valita oikea lääkeaine. Kaikki lääkeaineet eivät tehoa kaikkiin taudinaiheuttajiin ja usein kunnollisessa taudinmäärityksessä tarvitaan myös laboratorion apua. Oikein valittu antibiootti auttaa elimistöä vaimentamaan tulehdusta niin paljon, että eläin pääsee siitä eroon. Elimistön oma puolustus on tärkeä.

Antibiootit häiritsevät myös hyödyllisiä bakteereja, jotka ovat tärkeä osa

MAHDOLLINEN LÄÄKITYSPÄÄTÖS tehdään emakon kunnollisen tutkimisen jälkeen.

emakoiden omaa puolustuskykyä. Antibiootteja kannattaa käyttää vain todelliseen tarpeeseen, ei missään nimessä varmuuden vuoksi.

Kaikki antibioottien käyttö vaikuttaa, ei ainoastaan lääkityn emakon vaan myös koko sikalan, mikrobistoon. Erityisen tärkeää on se, että emakon antibioottikuurit voivat haitata myös porsaiden normaalin mikrobiston muodostumista sen elämän alkutaipaleella. Tällä hetkellä ei vielä tiedetä, kuinka kauan vaikutus kestää. Yhteenvetona voidaan sanoa, että jokainen antibioottikuuri kannattaa harkita tarkkaan. Hyödyn pitää voittaa mahdolliset haitat.

KIPULÄÄKKEITÄ MYÖS HARKITEN

Kipulääkkeistä emakoille annetaan nykyisin pääsääntöisesti tulehduskipulääkkeitä injektiona. On erinomaista, että emakoiden kipu huomioidaan

tiloilla entistä paremmin. Kipulääkettä ei tule antaa yli kolmen päivän kuuria, koska se altistaa emakkoa mahahaavauhmille.

HUOLEHDI TUKIHOIDOSTA JA PYYDÄ HOITAVA ELÄINLÄÄKÄRI APUUN

Toinen puoli hoitoa on tukihoito. Jokaisen lääkityn emakon kohdalla pitää miettiä, onko jotain, mitä voitaisiin tehdä parantumisen edistämiseksi. Auttaisiko sairaskarsina? Tarvitseeko emakko jotain erikoisrehua tai lisänes-

tettä? On hyvä toimia hoitavan eläinlääkärin antamien kirjallisten ohjeiden mukaan, millaisiin oireisiin ja mitä lääkityksiä emakoille tulee antaa. Eläinlääkärin tärkein työ on ottaa perustellen kantaa, ohjeistaa, tarkkailla ja suunnitella, ei tuoda lääkkeitä tilalle. Kynnyksen pitää olla matala neuvon kysymiseen hoita-

Jokainen antibioottikuuri kannattaa harkita tarkkaan. Hyödyn pitää voittaa mahdolliset haitat.

valta eläinlääkäriltä tai hänen pyytämiseen paikalle tarvittaessa. Erityisesti säännöllisten terveydenhuoltokäyntien yhteydessä näitä asioita on hyvä käydä läpi hänen kanssaan. Tuottajan kannattaa nähdä vaivaa, jotta löytää yhteistyökumppanikseen sikojen terveydenhuolosta innostuneen eläinlääkärin. ■

Atrian sika on hyvinvointia ja laatua

Muutoksen myrskyt mylläävät maailmalla ja aiemmin uskomattomina ja epätodennäköisinä pidettyjä asioita tapahtuu: ilmasto taitaa sittenkin lämmetä, kaikkia maailman tauteja ei olekaan kukistettu, ruokavalio ja kuluttajan etiikka muuttuvat aiempaa nopeammin. Maailman monimutkaistuessa käy yhä selvemmäksi, että paras sekä vastuullisin brändi ja laadukkain tuote pärjäävät maailmanmuutosmyrskyissä aina parhaiten.

Tuotanto-ohjeen määräykset astuivat voimaan 1.9.2021

FAKTOJA

Lähipuosina Atria Sika -ketjussa tullaan panostamaan laajalti laatuun. Seuraamme, dokumentoimme ja kehittämme moninaisia laatu- ja eläinlääkintätoimia:

- bioturva, haittaeläintorjunta ja tilan ulkoinen ja sisäinen siisteys
- kasvatusolosuhteet: muun muassa ilman laatu, lämpötila, veto, ammoniakki, kosteus, kasvatuspinta-ala ja karsinara-kenteiden kunto
- sikojen hyvinvointi ja terveys: muun muassa saporot, kunto, puhtaus ja vammat, sairauden oireet ja esiintyminen
- välitysporsaiden laatu, koko ja terveys
- tuotantotulokset: päiväkasvu, lihaprosentti, rehunhyötysuhde, hylkäykset
- käytettyjen lääkkeiden määrä
- vedensaanti, rehun maittavuus, laatu ja kustannustehokkuus

Näihin asioihin keskittymällä varmistamme laadukkaan Atria Sika -tuotannon tulevaisuuden.

Ranskalainen kuohujuoma, amerikkalainen virvoke, sveitsiläinen juusto tai italialainenilmakuivattu siankinkku. Näitä asioita kulutetaan aina ja ylihintaa maksetaan, meni maailma sitten mihin asentoon tahansa. Pitkällä tähtäimellä Atrian sikaketjun tulevaisuus varmistuu vain tuottamalla vankkumatonta laatua vastuullisesti ja lähivuosina panostamme tähän yhdessä paljon.

TUOTANTO-OHJE MÄÄRITTÄÄ LAADUKKAAN TEKEMISEN

Uudistettu Atria Sika tuotanto-ohje varmistaa koko ketjun laadukkaat toimintatavat ja kattaa useimmat sianlihan tuotannon osa-alueet. A-Tuottajat Oy:n sekä Osuuskunta Pohjanmaan Lihan hallitukset ovat hyväksyneet nämä ohjeet keväällä. Ohje löytyy Tuottajan työpöydältä. Ajantasaistettu ohje noudattaa pitkälti entisen ohjeen linjauksia, mutta toki useita asioita on viilattukin, ja bioturvaan liittyviä asioita

käsitellään aiempaa laajemmin. Tuotanto-ohje on sitova, ellei toisin ole mainittu, ja sen määräykset astuivat voimaan 1.9.2021. Mittavammille muutoksille on erikseen määriteltä siirtymäajat.

Näissä asiakokonaisuuksissa käsitellään merkittävämpiä muutoksia tai kokonaan uusia asioita:

- tilan ja rehustuksen siisteys ja bioturvallisuus
- eläinten hoitotapojen tarkennukset
- ilmoitus ja lastauskäytäntöjen tarkennukset
- tilan teollisten rehuntoimittajien vähimmäiskorvausvastuu aiheuttamansa salmonellavahingon osalta
- haittaeläintorjunta
- ympäristövaikutusten hallinta

Luethan ohjeet huolella, sillä jokaisen tuottajan tulee tuntea nämä ohjeet ja noudattaa niitä toiminnassaan.

TERVEYS JA ELÄINTEN HYVINVOINTI ON LAATUA

Terveet ja hyvinvoivat siat ovat taloudellisen ja vastuullisen tuotannon perusta. Eläinten liikkeet, käytös, syönti, kasvu ja tietenkin ehjä saparo kertovat hyvinvoinnista siasta. Koska olemme yksi harvoista porsaiden häntien tyypistä-mättömyyteen kykenevä sikatalousmaa koko maailmassa, ehjä saparo on meille atrialaisille ehkä se kaikkein tärkein hyvinvoinnin mittari. Sikkara saparo kertoo meille onnistumisesta ja purtu häntä kannustaa ripeästi parantamaan tekemistä possujen tuntemaan stressin ja hännänpurennan rajoittamiseksi.

TEHDÄÄN TÄRKEÄT PERUSASIAT HYVIN

Miten varmistamme hyvinvoinnin tai havaitsemme parannettavat asiat? Häntä on purtu, porsaalla on ripuli ja yskä tai ruoka ei maita ja lihasika on samankokoinen kuin kuukausi sitten tullessaan. Mikä ihme tässä mättää? Useimmiten vikoja ei tarvitse kovinkaan

Eläimen terveys on niin kohdillaan, ettei sitä ole lainkaan tarvinnut elämänsä aikana lääkittää.

kaukaa hakea ja kyse on perusasioista. Me sianhoitajat emme vain aina malta hetkeksi pysähtyä, tunnustella, katsoa, kuunnella, haistella, maistella ja mitata havaitaksemme, mitä siat moittivat ja mitä me voisimme niiden hyvinvoinnin parantamiseksi tehdä. Kannattaa hetken katsella ja miettiä asioita sian kannalta, niin sen jälkeen niitä on helpompaa kehittää.

MIKÄ ON HYVINVOIVA ATRIALAINEN SIKÄ?

Töpselinokallamme on ensinnäkin ehjä saparo ja se lähestyy meitä hoitajiaan uteliaasti ja pelkäämättä. Karsinassa on lattialla puhdasta kuiviketta ja juuri sopivan väljää. Pari virikeleluakin löytyy. Ilmaa on mukava hengittää, eikä ammoniakki revi nenää. Ilma liikkuu rauhallisesti ja lämpötilakin on mukava. Ontumaton ja yskätön possumme on sananmukaisesti ”pulska kuin porsas”, puhdas ja sileäihoinen, eikä haavoja, paiseita tai turvonneita niveliä näy. Eläimen terveys on niin kohdillaan, ettei sitä ole lainkaan tarvinnut elämänsä aikana lääkittää. Raikasta vettä on tarjolla jatkuvasti ja huolehtivainen hoitaja on hoitanut kerralla kaikille karsinakavereille reilun määrän lähipellon ohrasta ja Koskenkorvan tehtaan valkuaispuurosta tehtyä apetta. Siinäpä se, tuomoinen on hyvinvoiva atrialainen sika. Se maailman paras. ■

Markkina- katsaus 7.9.2021

Meidän on pidettävä kokonaisuus hallinnassa niin laadun, volyymien ja myynninrakenteen kautta. Aasian ja varsinkin Kiinan muutokset vaikuttavat sikaketjuumme yhä enemmän suoraan ja globaalin markkinan myötä.

Vuoden ensimmäisellä puoliskolla olemme kasvaneet jokaisessa myyntialueessamme kotimaassa, Euroopassa ja varsinkin Aasian vientimarkkinoilla. Aasian kysyntä alkuvuodesta on ollut hyvää ja olemme saaneet kauppaa ensimmäisen vuosipuoliskon ajalle suhteellisen hyvin. Jälkimmäinen puolisko alkoi valitettavasti pilvisemmissä tunnelmissa, ja tilanne on vähintään ristiriitainen. Kustannusten kasvu ketjumme jokaisella tasolla tuo haastetta ja painetta hintojen nousulle, ja samaan aikaan sianlihan hinta markkinassa on erittäin alavireinen. Hinta yleisesti laskee Aasiassa aina loppuvuodelle, mutta nyt lasku on ollut voimakkaampi ja todennäköisesti kestää kauemmin kuin yleensä. Taustalla vaikuttavat kasvaneet teurastusvolyymit Kiinassa. Spekulaatioita siitä, miksi volyymit ovat nousseet, on useita, mutta varsinainen kysymys markkinan kannalta on se, koska kysyntä ja tarjonta tasaantuvat. Haluaisin veikata, että tasaantumista näkyisi jo

vuoden 2022 ensimmäisen neljänneksen aikana, mutta vain aika näyttää. Muutoksen taustalla on Kiinan oman tuotannon kasvu ja luultavimmin ASF:n uusi aalto. Erilaiset spekulatiotkin vaikuttavat kyseisessä markkinassa edelleen yllättävän paljon. Naudan markkinatilanne on tällä hetkellä varsin stabiili ja kääntynyt kesällä kysyntävoittoiseksi. Alkuvuodesta arvosissa oli vielä rajua työntöpainetta, mutta tilanne kääntyi kesän aikana ja uskomme sen jatkuvan pitkälle syksyyn varsin hyvänä. Paistit ohjautuvat edelleen pääosin jauhelihaan, mutta tilanne on nyt huomattavasti parempi kuin alkuvuonna. Maitomarkkinan muutos aiheuttaa edelleen paineita ketjun kannattavuuteen. Lehmämäärien lasku ja siten vasikoiden saatavuus ketjuun on haaste tulevaisuudelle. Tosin olemme tässä onnistuneet nyt hankintaosuutemme mukaisesti. Olemme mielestäni lihaketjussa onnistuneet hyvin, kun arvio tehdään suhteessa markkinaan. Kiitos siitä kaikille, tästä on hyvä jatkaa. ■

AJANKOHTAISTA

NOSTOJA

- Saksan vähittäiskauppa kesällä 2021 oli hyvässä nosteessa kaikissa eläinlajeissa.
- Etelä-Korean kauppa jatkuu edelleen vahvana ja tukee kivijalkaamme vaikeassa tilanteessa.
- Tanskan myynti on jatkunut vahvana koronasta huolimatta ja jatkamme yhteistyön kehittämistä.
- Japanin kaupan aloitus on edennyt vähintään suunnitellusti. Volyymi on vielä varsin pientä, mutta odotusarvo on iso.
- Pohjoismaissa olemme saaneet lisättyä kannattavaa kauppaa syyskuun loppuun ja neuvottelut jatkosta on aloitettu.
- Kotimaan vähittäiskauppa on käynyt tyydyttävästi markkinaan nähden. Jatkamme kehitystä markkinajohtajana.

HAASTEITA

- Meidän tulee kaupallisesti varautua myös riskeihin, ja näistä suurin on ASF. Tätä riskiä hallitaan niin volyymin hallinnalla kuin myynninrakenteen kehittämisellä.
- Siipikarjan Kiinan-luvan osalta ovat työt käynnissä Kiinassa ja kotimaassa. Odotusarvo olisi, että saisisimme luvat viimeistään, kun uusi laitos käynnistyy. Tarhatsuista fasaaneista löydetty lintuinfluenssatapaus valitettavasti pitkittää prosessia.
- Kiinan ja Euroopan hintatason lasku vaikuttaa sianlihassa meihin suoraan ja epäsuorasti halpatuonnin kautta.
- Nautamarkkina on elpymässä, mutta on varsin hauras muutoksille. Ravintolakaupan toivoisi elpyvän ja koronarajoitusten poistuvan.
- Kustannusten nousu pitää saada lopputuotteiden hintaan, ja tämä edellyttää jälleen hyvää taktiikkaa, että emme menetä volyymia/ asemiamme markkinassa.

Atria Sika 2022–2028 – toimintaympäristö muuttuu

Maatalouden toimintaympäristön muutos on ollut iso viimeisen vuosikymmenen aikana. Suomessa erityisesti sikamarkkina on tällä hetkellä hyvin erilainen kuin vielä esimerkiksi viisi vuotta sitten.

Päämuutos on tapahtunut myyntikanavissa. Kun vielä vuonna 2016 Suomessa kulutettiin noin 195 miljoonaa kiloa sikaa, ennustetaan kulutuksen painuvan tänä vuonna jo alle 160 miljoonan kilon. Myös tuotanto on laskenut, mutta vähemmän. Tänä vuonna tuotantoennusteet liikkuvat 175–180 miljoonan kilon välillä. Tämä muutos on johtanut siihen, että aina vaan suurempi osa suomalaisesta siasta tai sian ruhon osista löytää loppukäyttäjän maamme rajojen ulkopuolelta, ja tämä trendi tulee todennäköisesti jatkumaan.

MYYNTIKANAVAT

Atrialla kotimaisen kulutuksen lasku on näkynyt siten, että hankkimastamme sianlihasta menee tällä hetkellä vientiin jopa noin 50 prosenttia. Viennin osuuden nousu johtaa siihen, että kansainvälisen sikamarkkinan muutokset tulevat voimakkaammin ja nopeammin läpi myös meille. Esimerkiksi parhaillaan eletään hyvin voimakasta kysynnän ja tätä kautta hintatason muutosta, joka haastaa jokaista osa-aluetta ketjustamme. Sian kannalta menestyksenkäs vientitoiminta mahdollisimman monipuolisella repertuaarilla moneen eri maahan

on tärkeää. Atrialla sianlihan vientiä tapahtuu tällä hetkellä noin 20 maahan, eli kohteita löytyy jo nyt runsaasti, mutta totta kai määrällisesti Kiina on meille merkittävin kanava. Huolimatta kotimaisen kysynnän laskusta on kotimaan myyntikanava kuitenkin edelleen erittäin tärkeä. Sian osalta kanavan voi jakaa kahdella tapaa. Ostavan tahon osalta kanavat löytyvät vähittäiskaupasta, food servicestä ja teollisuuskaupasta. Itse tuotteen osalta jaon voi taas tehdä lopputuotteena lihana myytävään, lopputuotteena jalosteena myytävään ja raaka-aineena (ruho–leikattu pala) myytävään.

VASTUULLISUUS
Myyntikanavan muutoksen lisäksi vastuullisuuteen liittyvät asiat ovat muuttaneet toimintaympäristöä. Erityisesti kotimaassa, ja voisi sanoa, että erityisesti sosiaalisen ja muun median puolella, tämä asia nousee meidän kaikkien silmille. Vaikka konkreettiset seuraukset itse kaupantekoon ovat vielä olleet vähäisiä, niin suunta on selvä ja väajäämätön. Haluttiin tai ei, vastuullisuuden todentamisesta, mittaamisesta, kehittämisestä ja näiden asioiden viestimisestä tulee tärkeä osa meidän tekemistämme.

SIALLE ARVOA
Olemme kaikki varmasti sitä mieltä, että sianlihalle on saatava kokonaisuutena lisäarvoa. Lisäarvon saaminen koostuu monesta eri tekijästä. Kysynnän ja tarjonnan laki on kuitenkin aina se merkittävin. Kysynnän ylittäessä tarjonnan, hinnat nousevat, ja päinvastoin. Totta kai, kysyntää voidaan vahvistaa tai tukea monilla eri toimilla. Tuotekehityksellä, lisäarvotekijöillä (ab-vapaus, vastuullisuus), avoimuudella, markkinoinnilla, brändillä ja niin edelleen. Erityisen tärkeää on myös hallita ruhotasapainoa. Suomeksi sanottuna: meidän tulee myydä tuote tai ruhon osa aina siihen kanavaan, josta kulloinkin on saatavilla paras mahdollinen hinta. Se toimija, joka tässä onnistuu parhaiten, menestyy markkinassa parhaiten. Pohja kaikelle luodaan kuitenkin tuotantoketjussa ja sen kilpailukyvyssä. Kilpailukykyyn liittyvä kehittäminen on siis pakollista ja jatkuvaa. Niin meillä Atrialla kuin tuotantoketjussamme. Atria Sika alkutuotantoon liittyvät tulevien vuosien suunnitelmamme ja tätä kautta tekemisemme (2022–2028) tulevat huomioimaan edellä mainitut muutokset. Näistä suunnitelmista jatkan seuraavassa tuottajalehdessä. ■

TEKSTI: Niina Immonen, kehityspäällikkö, Atria Sika

Ruokinnan rajoittaminen parantaa lihaprosenttia

Honkalan koetilalla ruokinta- ja kasvatuskokeet pyörivät tuttuun tapaan. Tässä kokeessa selvitettiin ruokinnan rajoittamisen vaikutusta teuraspainoon, lihakkuuteen ja kannattavuuteen. Paras kannattavuus saavutetaan myymällä siat kärkipainoväliin.

Paras kannattavuus koko tuotantoketjuun tulee, kun siat ovat teuraaksi tullessa tasakokoisia, sopivan painoisia ja lihakkuus on hyvällä tasolla. Ketjun kannalta optimaalinen sika olisi teuraspainoltaan noin 87–94 kg ja lihaprosentti vähintään 59. Tässä kokeessa tavoitteena oli selvittää, kuinka ruokinnan rajoittaminen vaikuttaa kannattavuuteen, lihakkuuteen ja painohajontaan.

Kokeen porsaات olivat TopigsNorsvin* Duroc -kolmirotuporsaita. Porsaiden korkea tulopaino vastasi rodun lisäksi ketjun tämän hetken tavoitetilaa. Aiemmin tehtyjen kokeiden perusteella tiedettiin, että sukupuolella on suuri vaikutus tuloksiin ja siitä syystä porsaات lajiteltiin sukupuolen mukaan omiin karsinoihin. Ruokintakokeessa siat jaettiin kolmeen ryhmään: leikot lähes vapaalla ruokinnalla (maksimi 3,4 ry/pv), leikot rajoitetulla ruokinnalla (maksimi 3,2 ry/pv) ja imisät lähes vapaalla ruokinnalla (maksimi 3,4 ry/pv). Ruokintana oli tavanomainen A-Rehun OVR-ruokinta. Viljoina käytettiin ohraa ja vehnää, ja leikkojen rehuun lisättiin 8 prosenttia kauraa tuomaan kylläisyyden tunnetta. Porsaات söivät alusta alkaen hyvin, ja rajoitetun ruokinnan leikot saavuttivat maksimitason jo vajaan kuuden viikon kohdalla. Oliko syynä sitten kaura, mutta hännänpurentaa tai häiriökäyttämistä ei ilmennyt kokeen aikana.

EROJA KOERYHMIEN VÄLILLÄ

Selvimmät erot ryhmien välillä olivat rehuhyötysuhteessa, päiväkasvussa ja

lihaprosenttissa. Alla olevassa taulukossa tulokset ovat kärkipainovälin sioista (teuraspaino 80–94,99 kg). Tällöin tulokset ovat parhaiten vertailukelpoisia.

Runsaan ruokinnan leikot kasvoivat nopeammin, noin 57 grammaa elopainoa enemmän päivässä kuin verrokki-ryhmät. Kasvua tuli kuitenkin heikon lihaprosentin kustannuksella. Myös rehuhyötysuhde oli runsaasti ruokituilla leikoilla verrokkiryhmiä parempi, mutta noin 0,12 ry/lisäkasvukilon tuoma taloudellinen hyöty rehuhyötysuhteessa menetettiin alhaisempaan lihaprosenttiin. Runsas ruokinta lisäsi heikon lihaprosentin sikojen osuutta. Näistä jopa 57 prosentilla lihaprosentti oli alle 58, kun rajoitetun ruokinnan leikoilla osuus oli 31 prosenttia ja imisillä 24 prosenttia.

Ruokinnan rajoittaminen lisäsi puolestaan sikojen teuraspainon hajontaa.

Honkalan koesikala on 12 viikon kierrossa, joten tyhjennysrytmi oli nopea. Rajoitetun ruokinnan leikoista jopa 8 prosenttia oli teurastettaessa alle 80 kg:n teuraspainossa, kun runsaan ruokinnan leikkojen vastaava osuus oli nolla. Imisät olivat tässäkin puolessa välissä 4 prosentin määrällä.

Kokeen tulosten perusteella imisät hyöttyvät sukupuolilajittelusta ja lähes vapaasta ruokinnasta. Leikkojen osalta optimi lienee koeryhmien väliltä, maksimikäyrä 3,3 ry/pv. Vaikka runsas ruokinta alensi tuotantokustannusta, niin alhainen lihaprosentti söi hyödyn. Tiukalla sikalan kierrolla alipainosten sikojen osuus oli kuitenkin turhan suuri ja ne olisivat tarvinneet vähintään viikon lisää kasvatusaikaan. Pienet siat ovat tappiollisia ja vaikutus optimipainoon verrattuna on noin 20 euroa/sika. Erityisen tärkeää on tehdä teurasvalinta punnituksen mukaan. ■

	Imisät	Leikot 3,2	Leikot 3,4
Elopaino alussa, kg	32,4	33,1	33
Ry/kg lisäkasvua	2,67	2,70	2,58
MJ/kg lisäkasvua	25,6	25,9	24,8
Päiväkasvu (0,745)	1053	1062	1119
Tilityspaino	88,4	88,6	90,1
Lihaprosentti, %	59,05	58,55	56,65
Tuotantokustannus/kg	1,28 €	1,28 €	1,25 €

Naudan paahtopaistia, lyttyperunoita ja kermainen pippurikastike

4:lle
Valmistusaika:
1 h huoneenlämmössä + 2 h

800 g naudan paahtopaistia
1 rkl rypsiöljyä
50 g voisulaa
3 timjaminoksaa
2 valkosipulinkynttä
suolaa
rouhittua mustapippuria

Ota liha vähintään tunti ennen paistamista huoneenlämpöön. Kuumenna öljy-voiseos pannulla ja lisää joukkoon timjaminoksat sekä murskatut valkosipulinkyntset. Paista paahtopaistiin kauttaaltaan kaunis väri pannulla ja mausta suolalla sekä pippurilla.

Vinkki: Parhaan värin lihan pintaan saat kuivaamalla huolellisesti lihan pinnan ennen maustamista ja paistamista.

Kypsennä liha 120-asteisessa uunissa, kunnes sen sisälämpö on 54 astetta. Ota paisti pois uunista ja kääri se folioon sekä pyyhkeen sisään. Anna vetäytyä maksimissaan 60-asteiseksi ennen leikkaamista. Leikkaa paahtopaisti ohuiksi viipaleiksi ja tarjoile lyttyperunoiden sekä kermaisen pippurikastikkeen kanssa. Viimeistelet viipaleet sormisuolalla.

Lyttyperunat
800 g pieniä perunoita
2 rkl oliiviöljyä
suolaa
rouhittua mustapippuria

Lihan vetäytyessä mausta perunat oliiviöljyllä, suolalla ja pippurilla. Kypsennä 200-asteisessa uunissa 30 minuuttia. Lytistä perunat kämmenellä tai lasin pohjalla. Nosta uunin lämpötila 250 asteeseen ja paista perunoita vielä 15 minuuttia.

Kermainen pippurikastike
1 rkl rouhittua pippurisekoitusta
1 tl dijon-sinappia
2 dl lihalientä
2 dl kuohukermaa
suolaa

Lisää pippurisekoitus samalle pannulle, jossa paistoit lihan ja paahda hetki. Lisää joukkoon sinappi sekä lihaliemi ja anna kiehahtaa. Lisää lopuksi kerma ja keitä kastike kasaan miedolla lämmöllä. Mausta lopuksi suolalla.

JANI HUHTALA

Jani pitää nautatilaa Isojoella ja kuuluu Itikka osuuskunnan edustajistoon.

”Pidän yksinkertaisesta ruoasta. Suosikkiliharuokaani on uunissa haudutettu naudanpaisti, jolle riittää mausteeksi pelkkä suola ja mustapippuri. Valmistan tätä herkkua joka kuukausi ja herkuttelen sen sellaisenaan ohuina siivuina. Lisukkeeksi sopivat hyvin perunat ja kermainen pippurikastike, toki siivut voi levittää myös voileivän päälle.”

Uunivalmis paistopussi takaa onnistumisen

ATRIA NYHTÖPOSSU KARAMELLI N. 1,3 KG

Atria Nyhtöpossu Karamelli on suomalaista, mehekasta possun niskaa fariinisokerilla maustettuna. Tuotteen uunivalmis paistopussi takaa onnistumisen ja uunissa kypsennettynä possuun saadaan herkullinen paahtokaramellipinta. Helposti hyvää: etiketti pois ja pussi uuniin. Pakkauksessa on mukana myös kastikeresepti. Nyhtöpossu sopii monenlaiseen herkutteluun, myös leipien täytteeksi.

Makuvarianttina myös Atria Univalmis Nyhtönauta n. 1 kg.

NIMITYKSET

Agronomi **Harri Muilu** on nimetty A-Rehun sikarehujen tuoteryhmäjohtajaksi 1.12.2021 alkaen. Harrin vastuualueena on sikarehujen myynnin sekä asiakas- ja toimintaympäristötarpeesta syntyvän tuotekehityksen vetäminen. Harri on aiemmin työskennellyt muun muassa Pellon Group Oy:ssä sekä Hankkija Oy:llä myynnin sekä tuoteryhmien johtamisen parissa.

Agrologi **Sampo Tupila** on nimetty Atria Sika -palvelussa aluepäälliköksi Etelä-Pohjanmaan alueelle 1.10.2021 alkaen. Sampon vastuualueena on jatkossa Atria Sika -ketjun tuotantosopimusasiakkaat omalla toiminta-alueellaan.

Agrologi **Pasi Pohjois-Koivisto** on nimetty Atria Sika -palvelussa aluepäälliköksi Etelä-Pohjanmaan ulkopuoliselle alueelle 1.10.2021 alkaen. Pasiin vastuualueena on jatkossa Atria Sika -ketjun tuotantosopimusasiakkaat omalla alueellaan.

Agrologi **Pirjo Teerimäki** on nimetty Atria Sika -palvelussa aluepäälliköksi 1.10.2021 alkaen. Pirjon vastuualueena on jatkossa eläinlogistiikan kokonaisuus ja niin sanotun konttoritiimin vetäminen.

Agronomi **Niina Immonen** on nimetty kehityspäälliköksi Atria Suomi Oy:lle. Niinan vastuualueena on jatkossa tehdas-Atria Sika -alkutuotantoketjun vertikaalisen integraation ja kilpailukyyn kehittäminen. Niinan esimies on jatkossa tuotantojohtaja Tauno Perälä.

Agrologi **Ossi Hakala-Rahko** on nimetty 1.10.2021 alkaen sikarehujen myyntipäälliköksi. Ossin vastuulla on sivutuoterehuvirtojen myynti ja ohjaus.

Täggää Instagramissa kuvaasi @arehuoy ja se saatetaan jakaa seuraavassa Atria Tuottajat -lehdessä

@MANTYNIEMENTILA VASTAANOTTI kesäkuussa vasikoita tilalleen. Pikkuneiti menossa mukana asiaankuuluva päähine päässään.

Jäsenille 25 % alennus Atrian Ravintola Muréssa

Itikka osuuskunta ja Lihakunta tarjoavat 15.6.2021 alkaen jäsenilleen 25 prosentin alennuksen Atrian Ravintola Muréssa. Sähköiset jäsenkortit on toimitettu jäsenyyden ensisijaiseen sähköpostiin 11.6. Alennuksen saa näyttämällä jäsenkorttia ravintolassa.

Gastrogrill Muré on Atrian oma Helsingin Ullanlinnassa sijaitseva ravintola, jossa ruokaillessa voit olla varma, että laadun taustalla ovat atrialaiset tuottajat ja saat lautasellesi aina suomalaista, maailman parasta lihaa.

Kuvia osuuskuntien seinäkalenteriin

Itikka osuuskunnan ja Lihakunnan ensi vuoden seinäkalenteria aloitetaan tekemään syksyllä, ja haluaisimme taas kuvittaa kalenterin meidän omien jäsentemme maatiloilta eri vuodenaikoina otetuilla kuvilla. Mikäli sinulla on jo olemassa olevia maatilan arkeen liittyviä kuvia tai voisit ottaa kuvia töiden lomassa, niin otamme kuvia ilolla vastaan. Kuvat voivat olla siis maatilan eläimistä (kaikista edustamistamme eläinlajeista eli sioista, nautoista, kanoista ja kalkkunoista), rakennuksista, koneista, lemmikki-eläimistä, maalaismaisemista tai maatilan töistä ja ihmisistä eri vuodenaikoina.

Kuvat voi toimittaa osoitteeseen valokuvat@atria.com. Kun lähetät kuvia, osuuskunnat ja Atrian alkutuotanto saavat käyttöoikeuden niihin (esimerkiksi nettisivuille ja julkaisuihin). Laitathan viestiin myös tiedot, miltä tilalta ja paikkakunnalta kuva on otettu sekä tiedot kuvaajasta yhteystietoineen. Huomioithan, että kuvien on oltava tarpeeksi hyvälaatuisia, jotta niitä voidaan käyttää kalenterissa tai vuosikertomuksissamme.

Lähetämme kaikille kalenteriin valittujen kuvien ottajille kiitokseksi 50 euron arvoisen Atrian lahjakortin.

Syysterveisin
Itikka osuuskunta ja Lihakunta

Sampo
Tupila

”Toivon, että fyysiset asiakastapaamiset palautuvat ennalleen koronan hellittäessä.”

Tähtäimessä onnistumiset kannattavuuden kehittämässä

Sampo Tupila odottaa, että pääsisi kunnolla tapaamaan asiakkaitaan ja kehittämään sikatiloja yhdessä heidän kanssaan.

Kuka olet ja mitä teet?

Olen **Sampo Tupila** ja toimin Etelä-Pohjanmaan alueella sikatilojen aluepäällikkönä vastaten sopimuksista, kehittämisestä ym. asiakkaiden lähimpänä kontaktihenkilönä Atrian suuntaan.

Lempiruokasi?

Olen innokas ruuanlaittaja ja lempiruokia on monia, mutta tämän hetken suosikki taitaa olla naudan entrecotesta valmistettu bulgogi.

Kerro paras onnistumisesi työssäsi?

Nykyinen toimenkuvani on uusi ja toivon saavani onnistumisia asiakkaiden toiminnan ja kannattavuuden kehittämisen parissa.

Kuville asiantuntijuuttasi neljällä sanalla?

Vuorovaikutteista, kehittävää, sisukasta ja avointa.

Jos saisit käyttää vain yhden neuvon tuottajillemme, niin mikä se olisi?

Luota omaan tekemiseen ja ole avoin uudelle.

Minkälainen on sinun normaali työpäiväsi?

Nyt korona-aikana päivät ovat kuluneet asiakkaiden kanssa puhelin- ja sähköpostikontaktissa sekä erilaisissa etäpalaverissa. Rehusesongin ollessa kuumimmillaan päivät täyttyvät myös erilaisia rehustus asioita ratkaistaessa, johon tämän hetken viljatilanne luo omat haasteensa. Toivon myös, että fyysiset asiakastapaamiset palautuvat ennalleen koronan hellittäessä.

Mitä Atria-ketjussa työskentely merkitsee sinulle?

Saan olla mukana maailman vastuullisimman lihan tuotantoketjussa.

Täydennä lause: Maailman puhtain ruokaketju on suomalaisten tuottajien käsialaa, mistä saamme olla ylpeitä.

Kotimaiset RUTI-kuivikkeet nyt valikoimassa!

RUTI-kuivikepuru

on imukykyinen ja hygieeninen kutterilastu havupuusahatavarasta. Tasaisen laadun varmistamiseksi puru on seulottua.

Pakattu 25 kg:n paaleihin, lavalla 30 kpl
Hinta **7,50 €/kpl**

RUTI-turvekutteriin

on lisätty rahkaturvetta imukykyä ja raikkautta lisäämään. Turvekutteri säilyy vaaleampana, pölisee vähemmän, ei jäädy ja sitoo erinomaisesti ammoniakkia. Kulkeutuu lantakanavissa hyvin ja maatuu paremmin kuin pelkkä kutteri.

Pakattu 25 kg:n paaleihin, lavalla 30 kpl
Hinta **8,55 €/kpl**

VITAMIINIKAMPANJA

Varmista riittävä vitamiinien saanti uuden sadon viljan tullessa mukaan ruokintaan. Kampanjahinnat voimassa vuoden loppuun.

1. E-vitamiiniliuos 30L	119,70 €
2. ADEK-vitamiiniliuos 30L	161,88 €

Saatavilla myös isompia pakkauskokoja, kysy tarjous A-Kaupalta!

TOP MARKER MERKINTÄSPRAYT

Kirkkaat ja nopeasti kuivuvat merkintävärit tarjoushintaan! Värit sininen, punainen, vihreä.

Hinta
2,60 €/kpl

PORSAIDEN HYVÄN KASVUN TUEKSI

1. YoghurLac – pahnueen pienimmille porsaille	140,22 € / 15 kg
2. BioDigester – maitohappobakteeri	42,75 € / 2,5 kg
3. PiggyLift – porsasboosteri	25,00 €/kpl

SYÖTTILAATIKKO HIIRILLE JA ROTILLE

Lukittavassa syöttilaatikossa syötit ovat turvassa lemmikeiltä ja pikkulapsilta.

Hinta **6,95 €/kpl**

